

ARADI KÖZLÖNY

Főszerkesztő: STAUBER JOZSEF 1885
1887-1932.

1935 Vasárnap, 1935. augusztus 25
186. szám.

Az alkotmány védelmében

Irtta: Dr. NAGY SÁNDOR

A központi liberális párt legutóbbi választmányi ülésének napirendjére kitézték az alkotmánymódosítást, de tárgyalását Bratianu Dinu pártelnök kívánatára elhalasztották, azonban anynyi kétségtelen, hogy a kormányzópárt semmiesetre sem óhajt változtatni az alkotmány eredeti irányelvein és alapjain. A probléma különben valamennyi párt vitáinak és elgondolásainak ezidőszerinti tárgya. A nemzeti-parasztpárt vezetői többször kijelentették, hogy az alkotmányt nem kell megváltoztatni, mert a parasztságot anélkül is meg lehet valósítani a megfelelő politikai és gazdasági intézkedések és intézmények által. De éppen ma jelent meg ezen párt egyik komoly sajtó-organumának vezető-cikke, mely szerint az alkotmányt módosítani kell, de ezt maga a román parasztság fogja megcsinálni a saját pártja, a nemzeti-parasztpárt által. A két koncepció között nyilvánvaló ellentét van, de nem veszedelmes, hiszen egy újság cikk rendszerint csak magánvéleménynek kifejezője. Jorga a leghatározottabban ellenzi az alkotmánymódosítást, mint szükséglet és céltalant. De az alkotmány gyökeres, fundamentális megváltoztatásának hívei az összes jobboldali pártok, melyeknek közös program-pontjuk, hogy az alkotmányt revideálni fogják, — persze, ha kormányra jutnak.

Nem kis dolog hozzájárulni egy alkotmányhoz, mely alig tizesztendő és revízióját semmiféle külső vagy belső körülmény nem indokolja. Az alkotmány az ország létének, államformájának, belső strukturájának, az állami hatalmak megosztásának, a nemzetközi viszonylatban követendő eljárásnak és a polgári szabadságjogoknak alap-törvénye. Az alkotmány az ország nagykatéja, ott vannak lefektetve azok a politikai és társadalmi dogmák, melyek az állam életformáit, a polgárok jogait és kötelességeit megállapítják. A mi alkotmányunk az alkotmányos monarchia bázisán alapszik és megtartja a pouvoirok Montesquieu szerinti hármasságát: törvényhozás, végrehajtó hatalom és bíróság. A polgári jogokat pedig klasszikus szépséggel, igazsággal és ember-szeretettel állapítja meg az 5-ik szakasz, mely szerint a honpolgárok etnikai származás, nyelv és valláskülönbségre való tekintet nélkül joggal bírnak a lelkiismereti-, oktatási-, sajtó-, gyülekezési-, társulási- és egyéb törvényes szabadságra. A 7-ik szakasz pedig kijelenti, hogy a vallási, etnikai és nyelv-különbség semmi akadályt nem képez abban a tekintetben, hogy valaki polgári és politikai jogokat nyerjen és gyakoroljon.

Ezeket a pontokat akarják némely pártok megváltoztatni? A mostani alkotmányban az abszolút jogegyenlőségnek felséges gondolata van szentesítve. Mellé állítom most az egyik régi magyar alaptörvénynek azon rendelkezéseit, amelyek szerint „az állam összes honpolgárai az alkotmány alapelvei szerint is politikai tekintetben egy nemzetet képeznek, melynek az állam minden polgára, bármely nemzetiséghez tartoznak is, egyenjogú tagja” — majd más helyen: „a hivatalok betöltésénél jövőre is egyedüli a személyes képesség szolgálván irányadóul: valakinek nemzetisége ezután sem tekinthető az országban létező bármely hivatalra vagy méltóságra való emelkedés akadályául”, — sőt azt is kimondja a törvény, hogy a hivatalokba különböző nemzetiségű egyéneket kell alkalmazni.

Hogy pedig a régi magyarországi törvénynek ezen utasítása nem volt irázisnak szánva, felhozok

Genftől függetlenül:

Anglia meghátrál a konfliktus elől

Területi engedelményekre is hajlandó Afrikában — Mussolini harcias újabb nyilatkozata — Tengerészeti tárgyalások Japánnal

Négyezer feketeinges indul ma Keletafrikába

LONDON-ból jelentik: Tegnap estére Londonban váratlanul ismét egybehívták az angol kormánytanácsot. Ezen a kormánytanácsban meghallgatták az admirális első lordjának és a hadügyminiszternek a véleményét a szükségessé váló katonai intézkedésekről. Illetékes helyen hangsúlyozták, hogy nem Olaszország ellen irányuló megtorló intézkedésekről van szó, hanem csupán a keletafrikai angol gyarmatok határainak a biztosításáról.

Az Echo de Paris londoni értesülése szerint az angol kormány elhatározta, hogy a brit gyarmati uralom következő bázisait építik ki és erősítik meg: Gibraltár, Malta, Ciprus, Suez, Perm, Aden és Chartum. Az angol kormány valószínűnek tartja, hogy — a japánok mandzsuriai akciójához hasonlóan — az olaszok Abessziniában is minden hadüzenet nélkül kezdik meg a katonai műveleteket. Olaszország rendőri intézkedésnek tekintti majd az Abesszini elleni akcióját.

Olasz részről ugyanis máris azt hangoztatják, hogy az olasz hadsereg ugyanazt fogja tenni, amit Franciaország és Anglia már igen sokszor megcsináltak.

A Manchester Guardian egyébként azt jelenti, hogy a londoni kormány az angol közvélemény erőyes kritikája ellenére is fenntartja azt az ajánlatát, hogy Abessziniának átenged egy területsávot Zeila kikötőjével. Ennek az ára viszont az, hogy Abessziniá vi-szontmegfelelő területet engedjen át Olaszországnak.

néhány példát: Plopu Gheorghe dr., a kiváló jogász kuriai bíró volt, Marta Alexandru dr., a timisoarai ítélőtábla jelenlegi főelnöke a szegedi Tábla nagyrabecsült bírása volt és, bár fájának hűséges tagja maradt, ennek hátrányát sohase érezte. — a régebbi időkben Gojdu Alexa és Emanoil a Kurián volt bíró, timisoarai főügyész, főrendiházi tag és senki se vette nekik rossznéven, hogy a román irodalmat támogatták, román nyelvű műveket adtak ki és román kulturcélokra sokat áldoztak. De még hány román nemzetiségű bíró és közigazgatási magasrangú tisztviselő volt Magyarországon!

Ezeket pedig azért említem fel, mert a fővárosi lapokban éppen most állanak elő azzal a váddal, hogy Magyarországon három nemzet: a magyar, a székely és a szász egykor azért egyesültek, hogy „a román népet rabszolgaságban tartásák”. A magyar törvényhozás ezt az egyesülést nem is ismeri, ám az igaz, hogy ez a három nemzet Ardealban ez előtt 500 évvel egyesült, de az egyesülés kizárólag a nemesek műve volt a parasztok ellen, egy parasztlázadás elfojtása után.

A jól informáltságáról ismert Star értesülése szerint az angol kormány tegnapi ülésén egyhangulag úgy döntött, hogy

semmi szín alatt sem tűri, hogy egy idegen hatalom előretörjön a Tana-tó és a Kék Nilus forrás-vidéke felé.

Elhatározták, hogy ennek a megoldására bizonyos stratégiai pontokat megszállnak és megerősítik a Földközi-tengeren az összekötést Anglia és a Vörös-tenger között. A Reuter jelentése szerint Maltába tegnap a Földközi-tengeri flotta nyolc sorhajója érkezett. A nyolc egység átmenetileg a maltai flottabázishoz tartozik. A ciprusi flotta hat egységét szintén Maltába vezényelték. Ezen kívül tekintélyes szén és élelmiszerszállítmányok indultak el Malta felé. Malta lakossága között az angol kormányzóság ingyenes röpiratokat osztogatott széjjel, ezekből a röpiratokból a lakosság pontosan megtanulhatja, miként kell védekeznie esetleges légitámadás esetén. Londoni politikai körökben a csütörtöki minisztertanács eredményeivel meg vannak elégedve.

Tisztában vannak azzal, hogy Róma el van tökélve a háborúra és Genf után sem fog lemondani erről a megoldási lehetőségről.

azonban Londonnak érdekében áll, hogy olyan helyzetet teremtsen, amelyben senkit felelősség nem érhet a keletafrikai háborúért — kivéve Olaszországot. Hangoztatják, hogy amennyiben a népszövetségi tagállamok

A nemesek között különböző nemzetiségűek voltak, például románok is és az elnyomás az egész nép ellen irányult, nem csak a román nép ellen. Ha valaki ebben kételkedik, olvassa el Simion Barnutiu-nak nemrég megjelent életrajzát, melyben szóról-szóra közölve van az 1848-ban Blajon tartott nagy beszéde, ahol felemlíti a három nemzet unióját, melyet a „nobilik” alkottak a „poporul” ellen. Éppen úgy elnyomták a magyar, székely és szász parasztot, mint a román. De hát alaptalan érveket szabad-e felhozni féltéveszredes időkben, elhallgatva azt, ami későbbben és ugyan-csak már régen a teljes jogegyenlőséget statuálta?

Gondolataim odaszállnak most ahhoz a nagyszerű interjúhoz, melyet Maria özvegy anyakirályné a napokban engedélyezett egy angol lapnak, Románia legelső Honpolgárnője kijelenti, hogy az igazi vallásnak lényege: a jóság, türelem és szeretet — ezek legyenek az emberiség vezérlő eszméi. De még egyebet is mond a felséges nyilatkozó: nem pártolja azokat, akik, mihelyt a templomból kijönnek, rágalmazzák felebarátaikat, akiket szeretniök kellene.

A jól ápolott haj mindig varázserővel bír

A legszebb nő szépsége is hatástalan, ha ápolatlan. És ép a legszebb nők tudják a legjobban, hogy milyen fontos a helyes hajápolás.

Ha Elida Shampoo-val ápolja haját mindig illatos, puha, csodálatosan szép és fényes lesz. Haját kedve szerint, könnyen rendezheti el és a hullámok tovább tartanak.



KAMILLOFLOR

Special Shampoo szőke haj számára, a hegykamilla virágkivonatának felhasználásával készül. Hetvenszeresen sűrített tömény kivonat.

BRUNETAFLOR

Special Shampoo sötét haj számára, a sötét színű haj legjobb szépítő és ápoló szerét Hequil-t tartalmaz.

ELIDA SHAMPOO

„Monstre-küldöttséget vezetünk az aradi minisztertanács elé” —

mondta Dr. MARCUS MIHAIL, aki most tért vissza Bucurestiből

Arad vezető országgyűlési képviselőjének nagyfontosságú nyilatkozata az Astra helyén alapítandó új gyárról, Arad visszafejlődésének megakadályozásáról

Egy héttel ezelőtt beszélgetést folytattunk dr. Marcus Mihailal, Arad vezető országgyűlési képviselőjével, a kormánypárt aradmegyei tagozatának elnökével, akihez azt a kérdést intéztük, hogy véleménye szerint milyen eszközökkel lehetne Arad elsorvadását megakadályozni, illetve a város fejlődését elősegíteni. Marcus elnök azt válaszolta, hogy abban az akcióban, ami a város visszafejlődésének megakadályozása céljából most megindult, össze kell fogni Arad egész lakosságának és a kormány előtt feltárni az összes sérelmeket. Az aradi és aradmegyei képviselők és szenátorok arra fogják kérni a kormányt, hogy Aradon is tartson minisztertanácsot, amelyen nyomban határozzon a város érdekében előterjesztendő fontos kérelmek fölött. Mint ismeretes, Marcus elnök az aradi polgármesteri szék betöltése és az interim-bizottság átalakítása végett a legutóbbi napokban Bucurestiben járt, ahol a legfelsőbb kormánykörökkel elintézte a fenti ügyeket és tegnapelőtt hazaérkezett.

Az Aradi Közlöny munkatársa felkereste a kormánypárt elnökét és felhívta a figyelmét azokra a bucuresti-i jelentésekre, amelyek szerint a kormány legközelebbi tényleg Aradon is minisztertanácsot tart.

— Volt-e szó erről, amikor elnök ur most a kormánynál az aradi ügyekről tárgyalt? — kérdezte munkatársunk.

Marcus Mihail dr. erre ezt felelte:

— Neveket nem akarok említeni és csak annyit mondok, hogy a legfelsőbb fórum előtt feltártam Arad sulyos helyzetét, amely különösen az Astra-gyár várható elköltözése miatt be fog következni, ha a legmagasabb intézőkörök azonnal nem sietnek segítségünkre. Ha már az állam magasabb érdekei szükségessé tennék az Astra elköltözését és emiatt sajnos igen sok szegényember kereset nélkül maradna — folytatta az elnök — úgy legalább más nagy gyár alapításáról gondolkodjanak az Astra helyén. Ezt elengedhetetlenül szükségesnek tartom és ezt mindnyájunknak követelni is kell. Arra is rámutattam odafent, hogy engem személyileg is kellemetlenül érint az, ha Arad visszafejlődik, mert hiszen én és a város összes vezetői eddig minden lehetőet elkövettünk, hogy Arad érdekeit megvédjük. A legmagasabb fórumokat felvilágosítottam arról, hogy nem szabad Aradnak kis mezőváros színvonalára visszahagyatlni. Igen fontos okok teszik szükségessé, hogy Arad ezután is olyan nagy és forgalmas város maradjon, aminő még néhány évvel ezelőtt is volt.

— És milyen választ kapott elnök ur?

— Kijelentették nekem, hogy a kormány jóakarattal viseltetik Arad iránt és ha legközelebb tényleg folytatják a vidéki minisztertanácsokat — ami nagyon valószínű — akkor hozzánk is eljön a kormány és közvetlenül fogjuk feltárni összes bajainkat. Arad lakosságának minden számottévo

rétege fel fog vonulni abban a monstre-küldöttségben, amelyet szenátor- és képviselőtársaimmal együtt a kormány elé vezetünk, mert a hosszú utakon és rendszerint lassan haladó feliratok helyett hatásosabbak az ilyen nagy küldöttség élőszóval előadott panaszai, érvei és kívánságai — fejezte be nyilatkozatát Marcus elnök.

Kormányválság Jugoszláviában

Négy miniszter lemondása miatt ingott meg a kormány helyzete

Belgrádból jelentik: Dr. AUER igazságügy, dr. PREKA népiéleti és dr. STEFANOVICS erdőügyi miniszterek benyújtották lemondásukat. A miniszterek lemondása válságot idézett elő Jugoszláviában, amely szükségessé teszi a kormány alapos átalakítását. Erre azonban csak a kisanant-konferencia befejezése után kerül sor. Politikai körökben igen nagy az izgalom. PÁL régenshercegnek szombaton Belgrádba kellett volna érkeznie, ez azonban nem történt meg. Ezzel szemben JANKOVICS miniszter utazott el Bledbe és benyújtotta lemondását.

JAMBOVICS közmunkaügyi miniszter STOJADINOVICS miniszterelnök megbízásából PÁL régenshez utazott. A miniszterelnök a késő déli órákig a külügyi hivatalban tartózkodott, majd távozóban nyilatkozott a sajtónak. Ezeket mondta: — Nincs semmi újság. A kormány sorsa a királyi helytartó kezében van.

Politikai körökben azt mondják, hogy a kisanant-konferencia lezajlásáig a kormány nem mond le, de azután feltétlenül távozik helyéről. Más híradás szerint sikerülni fog a zavarokat személyi változásokkal megoldani. Hivatalosan megcáfolják azt a híradást, hogy a Stojadinovic-kormány beadta volna lemondását.

A véres abesszin trón története

Sába királynőjétől Aduán át Ras Taffari-ig

Egy történelmi tyukszem — „Akinek az arca el van égve“...
A „ras“-ok végzete

Akik négyezer esztendőn át dacoltak az európai nagy hatalmakkal

Addis-Abeba. Tudomány és néphit a mai napig sem tudtak megegyezni Abesszinia keletkezésének történetében. A tudományos kutatások szerint a történelmi idő első századaiban a Nilus mentől és Délarábiából bevándorolt népek, valamint a Bab el Mandeben keresztülhajózott asszirok és babiloniak lakták Abessziniát. Az őslakókat szintén Arábiából behatolt szemita törzsek ülték el lakóhelyükről és alapították meg az axumi királyságot. Ezt a második korszakot körülbelül a XIII. század végéig, a nagy mohamedán hódítások kezdetéig számítják. A harmadik korszakban nagy mohamedán támadások fenyegették a keresztény abesszin királyságot, portugál utazók kereskedelmi kapcsolatok létesítésével, szerzetesrendek, első sorban jezsuiták katolikus térítéssel próbálkoztak. A XVII. század közepével, a jezsuiták kiűzésével és Abessziniának az európaiak elől való elzárásával kezdődik a negyedik korszak, amely egészen a XVIII. század végéig, az európai kapcsolatok újrafelvételéig tart. Az ötödik korszak Tódor, János és Menelik uralkodásával kezdődik.

Sába királynőjének fia

A történettudósok megállapításaival szemben az abesszin monda szerint, a zsidók királyának és *Belkvisznek*, Sába királynőjének fia alapította. Sába szép királynője történetének abessziniai fogalmazása *nem valami költői. E szerint Belkviszt a jobblábán hosszú évekig tyukszem kinozta.* Senki sem tudta kioperálni, míg végül hírül hozták, hogy Jeruzsálemben egy tudós férfi él, aki különösen tyukszemek irtásával szerzett nagy nevet. Sába királynője felpakkolta pár ezer tevét, elefántját és elindult Palesztina fővárosa felé. Alig töltött pár órát Jeruzsálemben, a tudós *pedikűrös ügy eltávolította a királyi tyukszemeket, hogy Belkvisz menten rózsaszínűnek látta a világot.* Az idegenforgalmi eseményről nyilván sokat beszélhettek a zsidók fővárosában, mert

Salamon király fiúéhez is eljutott a gyönyörű külföldi hölgy híre.

Sietve meghívta palotájába és így kezdődött ketőjük között a közismert szerelmi történet, melynek gyümölcsként jött a világra *I. Menelik*, Aksum későbbi megalapítója.

Sajnos (bármilyen érdekes és tanulságos is lenne) helyszüke miatt nem foglalkozhatunk az abessziniai ókor és középkor történetével. Csak annyit jegyzünk meg, hogy alighanem

valamennyi nagy ókori népnek voltak kap- csolatai Abessziniával.

Görög összeköttetésekre mutat az ország klasszikus neve: Etiopia. A görög *aidios*-ból (akinek az arca el van égve) származtatják. Az Abesszinia elnevezést az ország egy jóval Mohamed előtt a Kék Nilus mentén letelepedett arab törzsnek az *al-Habashah*knak nevéből kapta.

A következő évszázadok alatt a portugálok szerették volna megkaparintani az értékes országot, de az első baráti kapcsolatok létesítése után a kiküldött jezsuita atyák tulbuzgó térítései felekezeti villongásokra vezettek és ezért a XVII. század közepén, előbb a jezsuitákat, majd *valamennyi európaikat kiutasítottak az országból.*

Tódor király

Az elzárkózás másfél évszázada alatt véres harcok folytak a hatalomért a király és a királyság egyes területeinek urai, a *ras*-ok között. A XVIII. század vége felé az uralom teljesen a *ras*-ok kezébe került és a Gondarban székelő királyok szomorú *árnyékuralkodókká váltak.* Szokásból még megválasztották, de amint a kiskirályoknak valamilyen okból nem tetszettek,

elkergették vagy megölték

őket. Abesszinia egyes részei külön kis országokká váltak, ügyeikbe a központi hatalom nem avatkozhatott. A XIX. század első évtizedeiben a mohamedán vallású *ras*ok hatalma hirtelen megnöve-

kedett és végromlással fenyegette az ősi királyság keresztény jellegét. A félhold leghatalmasabb híve, *ras Ali* ellen egy *Kahsa* nevű rablóvezér vette fel a küzdelmet. Miután bandájával sikeresen harcolt előbb mindenki ellen, a papok tanácsára sereget szervezett és gyors támadásokkal *tönkrevverte a mohamedán kiskirály csapatait.* A győzelem után *Kahsaról* hamarosan kiderítették, hogy

Salamon egyenes leszármazottja,
ezen a jogcimen *II. Tódor* néven 1855-ben királlyá



HAILE SELASSIE

koronáztatta magát. A Tódor név politikai programot jelentett. Ősi abesszin hit szerint Tódornak

Olaszország partraszáll

II. Tódor halálával hároméves véres harc indult meg a *ras*ok között a trónért. Egy tigrinai törzsfőnök, *Tacia Gheorghis* került ki győztesen a küzdelemből és *János* néven királlyá koronáztatta magát. Folytatta Abesszinia egyesítésének munkáját és sikeresen hadakozott az egyiptomi hódító törekvésekkel szemben is. Nem tudott azonban eredményt elérni a Kelet-Afrikában partra szálló olaszokkal szemben.

Az olasz gyarmati igények fejlődésének története igen érdekes. 1868-ban Olaszország már felig meddig protekturátus-jellegű szerződést kötött a tuniszi *Dey*-el és bár sem Franciaország, Ausztria, Oroszország vagy Anglia nem állt volna Tunis elfoglalásának útjába, a berlini kongresszus pedig szabad cselekvést hagyott ebben a kérdésben, a *Cairoli-kormány* oly soká huzta a dolgot, amíg Franciaország megszállta Tuniszt és végetvetett az olasz álmoknak. Így nem maradt más választás, mint a vöröstengeri orientáció. Az olasz kormány már 1869-ben a *Rubattino* hajóstársaságtól megvásárolta az *assabi-öböl* környékét, de csak 1882-ben, amikor Anglia az Egyiptom megszállását követő *Máhdí* lázadás után közös keletafrikai akcióra hívta fel Olaszországot, jelentette ki olasz gyarmatnak. A *Tadzura-öböl* vidékét ekkor már a franciák tartották megszállva és

Anglia a Vörös-tenger mentén kifejlődő túl nagy francia hatalomtól tartva, csaknem három éven keresztül buzdította Olaszországot a mai Eritrea meghódítására.

1884-ben *Makallé* és *Assab* között abesszin bandák megölték *Bianchi* olasz utazót és ez indokolt szolgált egy *Eritrea* ellen akcióra. 1885. januárjában hagyta el az első olasz katonahajó *Nápolyt*. Az olasz csapatok nagyobb áldozatok nélkül partra szálltak *Massauában*, elfoglalták a várost és környékét és lassan megkezdték előrenyomulásukat az ország belsejébe is. Eleinte *János király* tűrte az olaszok térhódítását, később *gye- veres ellenállással akarta meggátolni, de az olaszok San Marzano tábornok vezetésével visszaverték csapatait.* Mialatt *János király* az olaszokat igyekezett kiverni az országból. Szudán felől a *Máhdí* seregei fenyegették Etiópia határait. A négyus megkísérelte visszavetni a *Máhdí* seregét, de 1889-ben a *metemmai csatában* elesett.

Brád szappan

csak a fenti arannyomámos
védjeggyel valódi

4747

hívják majd azt az uralkodót, aki a világot végromlása előtt egyesíti és a boldogság útjára vezeti. Ugy Anglia, mint Franciaország felfigyelt *II. Tódor* sikereire. A két hatalom között a napoleoni háborúk befejezte után megindult a versenytűzés az afrikai területek meghódításáért. Az 1850-es évek végén már francia érdekkörbe tartozott *Algír, Francia Guinea, Dahomey, a Szenegál medencéje és az Elefántcsont-part.* Az angolokéba, *Gambia, Sierra Leona, az Aranypart, Nigeria, Szent Heléna és Kenya.* 1859 áprilisában megkezdődtek a *szuezi csatorna* munkálatai; egy erős afrikai ország barátsága mindkét gyarmatosító ország számára igen fontos válnak. Anglia is, Franciaország is konzulokat küldtek *II. Tódor* udvarába, akiknek főfeladatuk volt

az új uralkodót országuk számára megnyerni.

A vetélkedésből az angol diplomácia került ki győztesen, de sok öröme nem telhetett benne. *II. Tódor*on egyre jobban elhatalmasodott örökölt *I. Tódor* elmebaja; hatalmának biztosítására véres öldökléseket rendezett valódi és vélt ellenfelei között. Végül rögeszméjévé vált, hogy a londoni udvar nem becsüli eléggé és ezért előbb Egyiptomnak adott különféle angol érdekeket sértő engedményeket, majd

elfogatta a gondari angol konzult,

sőt a kiszabadítására küldött követséget is. Kiszabadításukra Anglia *lord Napier*t küldte tekintélyes sereg élén *II. Tódor* ellen. Az angol sereg sikeresen harcolt, hamarosan Abesszinia szívében, a *magdalai vár* előtt állt, amelyet a király maga védelmezett. Az angolokkal szemben a védősereg helyzete hamarosan reménytelenné vált és a király, nehogy az ellensége kezébe kerüljön, 1868 április 25-én

megölte magát,

lord Napier serege kiszabadította az elfogott angolokat, aztán elhagyta az országot. Angliának ez az expedíció 60 milliójába került.

Még *IV. János* uralkodása alatt, *Antonelli* grófnak sikerült Olaszország számára megnyerni az egyik abessziniai tartományt, *Scioának* hatalmas urát, *Meneliket*. Olasz részen *János* ellenállását, *Menelik* tartományának felfegyverzésével és forradalmosításával akarták legyőzni. A *Máhdí* támadása és *János* halála ezt feleslegessé tették; *Menelik* néhány trónkövetelő meggyilkoltatása után, nagyobb nehézségek nélkül, elfoglalhatta Abesszinia trónját. Trónra lépése után *Uccialiban* barátsági szerződést kötött Olaszországgal.

A szerződés abessziniai szövegének magyarázata azonban komoly nézeteltérésekre vezetett.

Menelik úgy magyarázta a szerződést, hogy Abesszinia — ha akarja — diplomáciai képviselőt Olaszországra bízhatja, ezzel szemben az olasz magyarázat szerint Abesszinia köteles lett volna a külföldön általa képviseltetni magát. Az olasz kormány be sem várta a kérdés eldöntését, az európai hatalmagnál bejelentette, hogy *protektorátust nyert Etiópia felett*, mire *Menelik* szintén tüstént az európai uralkodókhoz fordult és megcáfolta az olaszok bejelentését.

Első összecsapások az olaszokkal

Ezt a diplomáciai balfogást az Olaszországban uralmon lévő *Crispi* kormány néhány ügyes gyarmati szerződéssel reparálta. Kiterjesztette az olasz fennhatóságot *Szómália* jórésére és nagy anyagi áldozatokkal megvásárolta az angol kelet-afrikai társaságtól *Mogadisciót* és egy sor más *szómáliai kikötőt*. A hatalmas gyarmati befektetések következtében keletkezett költségvetési hiány azonban megbuktatta *Crispi*t. Olaszországot szélsőséges pártharcok dúlták. *Giollitti*, *Crispi* utódát, a bankbotrány és az egyre nyomasztóbb gazdasági válság elsodorja helyéről.

Mialatt Olaszországban a leghevesebb belpolitikai harcok folytak, Abessziniában *Menelik* újabb nagy területekkel gazdagította országát. 1893 végén annyira erősnek érezte hatalmát, hogy

nyíltan szembeszállt az olasz behatolás politikájával.

A belpolitikai bajokkal küzdő *Crispi*-kormány gyarmati sikerekkel, Abesszinia meghódításával

akarta ellensúlyozni Olaszország tehetetlenségét.

Baratieri egyre-másra kapta a sürgető felszólításokat Abesszinia meghódítására, azonban sem elég embert, sem hadianyagot és pénzt nem bocsátottak rendelkezésére.

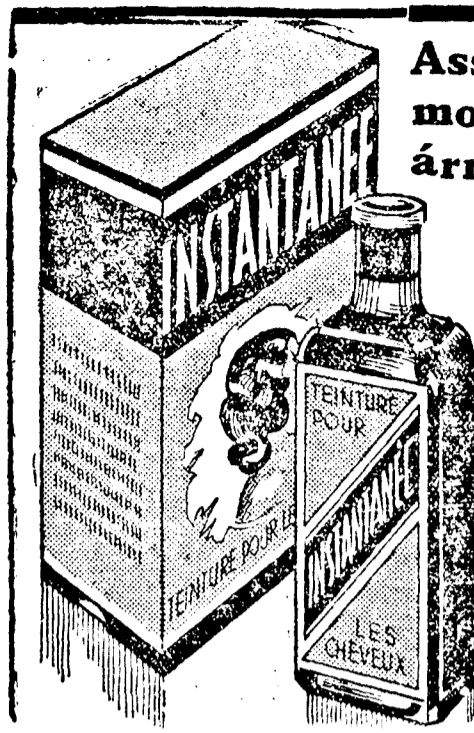
A sürgetőkre az amagy is ambiciózus Baratieri megkezdte a háborút, amely a szerencsétlen aduai katasztrófával (1896 március 1.) végződött. A 14.000 főnyi olasz sereget Menelik százezer embere valóságos szétmorzsolta.

Menelik halála után egyik leányának fia, Ligg Jasu került a trónra. Részben mohamedán hajlami; részben a világháborúban a központi hatalmaknak nyújtott kedvezményei miatt, 1916-ban unokatestvérének ras Taffarinak pártja trónfosztották nyilvánította és Menelik másik lányát, Trafari anyját, Zaidit emelték trónra. Régens ras Taffari lett, Ligg Jasu fegyveres erővel próbálta visszahódítani trónját, de leverték. 1921-ben elfogták és bebörtönözték.

Nemrég híre terjedt, hogy börtönében meggyilkolták.

Zaiditu halála után, ras Taffari, Hailé Szelasszié néven került trónra. Abessziniát 1923-ban Anglia tiltakozása ellenére Olaszország és Franciaország ajánlatára felvették a Népszövetségbe.

Barcs Imre.



Asszonyom, fesse haját modern szín-árnyalatura

A mai elegáns nő festi haját, mivel a sötét és világos tonusok, az arany- és bronz-lyozók mind megtalálják a modern színárnyalatokat mind megtalálja a minden szép nő által annyira kedvelt „Instantanee” szín-skálájában.

Instantanee

uj csomagolásban kapható

Reprezentanța generală: Pariumeria Excelsior, București, Calea Moșilor 78.

Letette az esküt az új városvezetőség

Groza Ioan dr. megyei prefektus: „Aradból fürdővárost kell teremteni!” — Ursu Ioan dr. átadta helyét utódjának, Cotioiu Romulus dr.-nak — Az új városvezető nagykonceptiójú székfoglalója

Cotioiu dr. programot ad az Aradi Közlöny olvasói számára

Ma délelőtt kilenc órakor Aradváros új átmeneti-bizottsága a prefektus hivatali helyiségében letette az esküt. A belügyminiszteriumból még nem érkezett meg az a rendelkezés, amely a bizottság alelnöki tisztségének betöltéséről rendelkezik és ezért ilyen minőségben senki sem tette le az esküt. Vulpe Iosif munkakamarai elnök — eredeti álláspontját megváltoztatva — mégis elfogadta az átmeneti-bizottsági tisztséget és megjelent a ma délelőtti eskütételén. Az ünnepélyes aktusról azonban hiányzott a jelenleg Bucurestiben tartózkodó Vigyázó László, valamint a bizottság egyik új tagja, dr. Müller Vendel, aki már régebben szülőjébe utazott és nem vehette idejében kézhez az eskütétel időpontjáról szóló értesítést.

Groza dr. prefektus felhívása

Az esküt megelőzően Groza Ioan dr. vármegyei prefektus meleg hangon mondott köszönetet Ursu Ioan dr.-nak, valamint az elnökléte alatt működő átmeneti-bizottságnak a város érdekében kifejtett eredményes munkásságukért.

— Az új bizottságot pedig — folytatta beszédét a prefektus — arra kérem, hogy folytassák a régi városvezetőség munkáját.

Tartsák szem előtt, hogy Aradból fürdővárost kell teremteni és ezért arra kell törekednie, hogy strandfürdője fejlesztésék, uccáin tisztaság honoljon, a városépítésről gondoskodás történjék, úgy, hogy az az idegen, aki ebbe a városba érkezik, szívesen maradjon itt. Gondoskodnia kell a város vezetésének arról is, hogy az a veszteség, amely Aradot az Asztragyár elköltözésével éri, mielőbb pótolassék.

Nem szabad megfeledkezni a külvárosokról arról is inkább, mert a külvárosi kerületeknek rengeteg a panaszuk. Szem előtt kell tartania

Gyermekének a legjobbat:

„Höfer”

hintőport, krémet, szappant

az új városvezetőségnek is a jó és pontos közigazgatást, valamint a közvilágítás kielégítő mértékre való fejlesztését.

A prefektus szavaira dr. Cotioiu Romulus, az átmeneti-bizottság új elnöke válaszolt. — Mindenekelőtt — mondotta — köszönetet mondok az irántam megnyilvánult bizalomért. Munkatársaimmal együtt arra fogok törekedni, hogy a rendelkezésünkre álló költségvetési kereten belül

olyan nívóra emeljem Aradot, amelyet ez a szép, nagy város méltán megérdemel. Kötelességemnek tartom természetesen a megmaradt iparvállalatok megvédését és a város kereskedelmének fejlesztését.

Számos olyan kérdést akarok megoldani, a melyek látszólag jelentéktelenek ugyan, de a város lakosságának régi sérelmét képezik. Ezek közé tartozik

a város köztisztaságának kérdése is.

Legutóbb is számos panasz merült fel az ellen, hogy az uccákat valóságos porréteg lepi be, a mikor a köztisztasági hivatal emberei sepernek. Ezért ma éjszakára a város főbb utvonalaire „általános nagytakarítást” rendeltem el és egyébként is intézkedtem, hogy a jövőben a város uccáit éjszaka seperjék.

Miután az átmeneti-bizottsági elnök ismételtén megköszönte az irántam tanúsított bizalmat, a bizottsággal együtt a városházára vonult. A prefekturai eskütételén a város tisztviselői kara képviselőiben Olariu Stefan vezértitkár és Popa Gligore, a közigazgatási osztály főnöke volt jelen.

A városházán Olariu vezértitkár arra kérte Ursu dr. eddigi átmeneti-bizottsági elnököt, hogy adja át hivatalát. Ursu dr. ekkor megemlítette, hogy a régi bizottság még nem távozhat el helyéről, tekintettel arra, hogy azt nem hívták össze a törvényes előírásoknak megfelelően az átadás végett. A régi bizottságnak két távozó tagja Constantinescu Alexandru és dr. Czettel Lajos nincsenek jelen. Nélkülük pedig a bizottság nem adhatja át hivatalát. Cotioiu Romulus dr. ekkor arra kérte a távozó elnököt, hogy

csak az elnöki tisztséget adja át, míg a bizottságtól való átvételre csak később kerüljön sor.

Ebbe Ursu dr. beleegyezett és ekkor kezdetét vette a hivatal, illetve a hivatali jelvények átadása.

Ursu dr. először a polgármester bizalmas naplóját, majd pedig a pecsétet, kulcsokat, Arad szabad királyi város 1832-ből származó szabadalmi iratát és a Ferdinand király Aradon való tartózkodásáról készült filmet adta át. Az átadott iratok között szerepelt az a dosszié is, amely

Aradvárosának Franciaországgal szembeni követelését foglalja magában.

A világháború után történt francia megszállásból származó költségeket ugyanis még mindig nem egyenlítette ki a francia állam. Később történt meg a pénztár, az irattár átvétele, majd pedig az elnök s a bizottsági tagok Ursu dr. kíséretében kiszálltak a városi üzemekbe is.

Az új városvezető első ténykedése

Cotioiu Romulus dr. első hivatali ténykedését délelőtt fél tizenegy órakor végezte el. Ekkor eskette ugyanis össze Putici Stela Emilia tanárnőt, Putici volt aradulnou-i főszolgabíró leányát Rimbasiu Aurel hunedoarai mérnökkel. Utána Moga Luciát eskette össze dr. Ghitiu Aurellal.

A mai napra az alpolgármesteri teendők elvégzésével dr. Cotioiu Romulus Tatu Ioant bízta meg.

Az átmeneti-bizottság új elnöke délelőtt tíz órára a városhéza nagy tanácstermébe öss-

CORSO CENTRAL

5 és 7 1/4 órakor

Este 9 1/4 órakor

Richard Tauber, a rádió és gramofon világhírű tenoristájának nagyszabású filmje

Bimbó fakadás

(Egy a kislány)

Franz Schubert életének epizódja és muzsikája.

SELECT 3, 5, 7 1/4 és 9 1/4 órakor

PAGANINI,

a hegedűvirtuoz kalandjai a nők körül.

Petrovich Ivan,

Eliza Illiard.

URANIA D. e. 11 1/2 órakor merséke t helyárrakkal,

D. u. 8, 5, 7 1/4 és 9 1/4 órakor

A tűz után mindent helyreállítottunk és sikerült nagy aldozatok árán megszerezni a legújabb és egyetlen németül beszélő

Pat és Patachon

mint zenobohócok.

Premier!

Premier!

A RÉSZEGSÉG ROSSZABB, MINT A HALÁL!



Egy üveg ára 140 lei, a teljes kúrához szükséges két üveget egyszerre szállítva 250 lei. Depozit „ARCO”, Bucuresti, Calea Cătarasilor 91. Telefon 449-36.

mert a halottakról csak jót beszélnek, a részeg az azonban mindenki megveti és kineveti. Eppen ezért örvenetes, hogy ez a beteges szenvedély ma már teljes biztonsággal gyógyítható. A modern tudomány egy csodálatos készítményt, 15 éves tudományos kísérletezés nagyszerű eredményét bocsátja e célból rendelkezésünkre. Ez az

ANTIALCOOL

egy szagtalan és ízetlen gyógyszer, amit a részeges tudta nélkül is bármikor beadhatsz neki, magában az italban, amit inni szokott. Az eredmény abszolút biztos és a gyógyszer garantáltan teljesen ártalmatlan. Néhány nap alatt a részeges örökre kigyógyul szenvedélyéből, s az egész szervezete, lelkiállapota újjászületik. Az eredményes tapasztalatok ezrei bizonyítják mindezt.

szehívta a városháza összes tisztviselőit. Először Ursu Ioan dr., a távozó elnök mondott néhány rövid, de meleg szóban köszönetet a tisztviselői karnak azért a munkáért, amelyet az ő irányítása mellett kifejtettek, valamint a támogatásért, amelyben részesítették, majd pedig bizalmukba ajánlotta az új elnököt, Cotioiu Romulus dr. emelkedett ezután szólásra és nagy vonalakban ismertette terveit, valamint a város ügyvezetésével kapcsolatos elgondolásait.

Cotioiu dr. székfoglalója

— Önök mindegyike specialista a maga hivatásában — mondta és ezért azt hiszem, hogy a részletekre nem is kell kitérnem. Ami a városi ügyvezetést illeti, ezt két elv szerint lehet intézni. Az egyik a szigorú és merev bürokrácia, a másik az ügyek könnyed, de bizonyos mértékben felösség nélküli elintézése. En a két elv közötti arányközéputat választom. Valahányszor egy ügyirat elintézése törvényben előírt, precíz formát kíván meg, amely nélkül az irat érvénytelen vagy megtámadható lenne, ragaszkodjunk szigorúan a formalitásokhoz. Azokban az esetekben, amikor ez nem áll fenn és az ügyfél, valamint a köz érdeke megkívánja az ügy gyors elintézését, a hivatalnokok ne ragaszkodjanak felesleges formalitásokhoz, mert nagyon sok esetben a kedvező elintézés, sem ér semmit, ha későn érkezik.

— Szavaimat tulajdonképpen a város első román polgármesterének, dr. Robu Ioan emlékének idézésével kellett volna megkezdennem. Hozzá azonban köztudomásúlag rokonai szálak fűznek és ezért nem akartam ezzel a megemlékezéssel kezdeni. Robu Ioan dr. tudvalevőleg kisebb megszakításokkal nyolc esztendőig működött a város élén. Azokat a valóban szép eredményeket, amelyeket elért, bizonyos elveknek köszönhettem. Amikor én ezt a hivatalt most bizonyos emócióval lelkemben elfoglalom, ígéretet teszek arra, hogy az ő elvett igyekszem a jelenlegi keretek között megvalósítani. Megkeresem azt az utat, amely ennek a városnak fejlődéséhez vezet. Áttanulmányozom a különböző városfejlesztési terveket. Ígéretet kaptam Ursu Ioan dr.-tól, hogy valahányszor felvilágosításra, tanácsra lesz szükségem, rendelkezésemre fog állani. Az a tervem, hogy mindannyiszor, amikor a város szempontjából valóban fontos, életbevágó ügyek kerülnek megvitatásra, megkeresem az érintkezést a város régi polgármestereivel és a velük való tanácskozás után hozunk csak döntést az ügyekben. Az ő gyakorlatuk, tapasztalatuk nagyon sok

TARTÁNYOKAT

bármely nagyságban rendelésre
hagyasztva és szegecselve
olcsón szállítunk

DANUBÉCO,

Bucuresti, Calea Victoriei 96. 4834

esetben segítségünkre lehet bizonyos problémák megoldásánál. Végül arra kérem Önöket, hogy támogassanak munkámban, amelyeket ebben a nehéz helyzetben levő városunk érdekében akarok kifejtetni.

Az új városvezető nyilatkozata

Délután fél hat órakor Cotioiu Romulus dr. fogadta az Aradi Közlöny munkatársát, akinek az alábbiakat mondotta közvetlen célkitűzéseiről:

— Vannak célkitűzéseim, de ezekről részletesen mindaddig nem beszélhetek, amíg nem tanulmányoztam át alaposan Aradváros költségvetését. Nem szeretem a hangzatos ígéretek és ezért nem is akarok hangzatos programot adni. A realitások embere vagyok. A város jelenleg kritikus időket él át a gazdasági válság és az ezzel kapcsolatos pénzügyi miatt. Ilyen körülmények között a város nagyobb bevételeket nem valósíthat meg és tevékenységünknek a jelenlegi költségvetési keretek között kell mozognia. Amire a város vezetőségének elsősorban törekednie kell:

konzerválni, megőrizni azt, amink még van, nehogy újabb meglepetések érhessenek.

— Amikor a prefektus ur beiktatott bennünket — folytatta nyilatkozatát Cotioiu dr. — rámutatott arra, hogy jelenleg sokat nem lehet megvalósítani. Egyre azonban felhívta figyelmünket és pedig arra, hogy minden erőnkkel küzdjünk

Arad fürdővárossá való nyilvánításáért. Az egész városnak meg kell mozdulnia ennek érdekében, mert ez rendkívüli jövő

A tudomány hősei: orvosok veszedelmes önkísérletei

A levegő-embolia problémája — Varázslat 1800-ban — Az aether felfedezése — A gerincvelő érzéstelenítése — Meyer-Betz hőstette — A fitokzatos haematroporphyrin

Az orvostudomány igazi hősei azok az orvosok, akik embertársaik egészsége és a tudomány gazdagítása érdekében sokszor gondolkodás nélkül magukat áldozzák fel egy-egy veszedelemmel fenyegető élettani kísérlet céljaira.

Különösen nyakműtéteknél nagyon félnék a vénák sérüléseitől, mert ha levegő hatol be, könnyen okoz hirtelen halálestét. Dr. Nemeč pár hó előtt Moravska-Ostravában, hogy az ilyen esemény veszélytelenségét megállapítsa, kollegái remüléte szemük előtt meglepetésszerűleg fecskendezte őt köbcentiméter levegőt benyomott egyik vénájába. Sem a szívműködését, sem általános érzését ez nem befolyásolta, sőt a kísérlet alatt ő maga vizsgálta meg a szív állapotát. Ezután 10 köbcentiméter levegőt fecskendezett be, mire nyugtalanság és a szívműködés kis gyorsulása lépett fel. Eddig az ilyen incidenst halálhozónak tartották. Már most igazán nagy kérdés, vajjon dr. Nemeč hős-e vagy örült. Mindenesetre bizonyosságot tett afelől, hogy a levegőembolia nem mindig halálos.

A másik eset még különösebb. Körülbelül fél évvel ezelőtt egy orvos a kö-

delmekhez juttatná Aradot.

Az aradmegyei prefekturán tudvalevőleg már meg is alakult a megyei turisztikai bizottság.

Arra fogunk törekedni, hogy Aradvárosa külön turisztikai bizottságot létesítsen, tekintettel arra, hogy a város a határszélen fekszik. Eppen arra való hivatkozással, arra kérjük majd a prefektus urat, hogy a megyében

elsősorban azokat az országutakat javítsák meg és tegyék használhatókká, amelyek bennünket a külfölddel összekötnek. Különös gondot akarunk fordítani a város köztisztaságára és a régebben létesített parkokat s pázsitokat fel akarjuk frissíteni.

— Egyébként — folytatta — mi is élénk figyelemmel kísérjük azt a jelenséget, hogy számos nagyvállalat elköltözik Aradról és — amint az Aradi Közlöny legutóbbi számában vezércikkemben megírtam —

csatlakozunk az elődeink által megindított „Aradért”-mozgalomhoz. Azt a bizottságot, amelyet a régebbi interimár-bizottság küldött ki, ki akarjuk bővíteni más tényezők bevonásával. Arad fejlesztése érdekében meg fogjuk keresni a szükséges megoldást és eljárunk a kormánytól is a város érdekében.

A repülőtér problémája

Cotioiu Romulus dr., Aradváros átmeneti-bizottságának elnöke ma délután kint járt a cialai repülőtéren. A repülőtér parancsnoka ugyanis arra kérte a város vezetőségét, hogy tiltsa meg a repülőtéren, illetve annak közelében a legeltetést, valamint az emberek járás-kelését. Cotioiu Romulus dr. közölte a repülőtér parancsnokával, hogy a város vezetősége annakidején csak azzal a feltétellel adta át repülőtér céljaira a szóbanlevő helyet, ha a közelben lakó gazdák legeltetési jogán nem esik sérelem. Ezért a legeltetési tilalmat nem léptetheti életbe. A kérdést azonban úgy oldják meg, hogy a jövőben a repülőgépek felszállása, illetve leszállása előtt messze látható jelekkel figyelmeztetik a pásztorokat, valamint a járókelőket, hogy a repülőterről távozzanak. Egyben gondoskodnak arról, hogy a pásztorok a legelő állatokat idejében elterelhessék. A repülőtér parancsnoka megemlítette az átmeneti-bizottsági elnök előtt, hogy Wiley Post amerikai pilóta halálos szerencsétlenségét is az okozta, hogy a repülőtéren nem állt rendelkezésére megfelelő szabad terület.

nyök hajlító oldalán egy vénát szabaddá tett, kis nyílason át egy nagyon vékony, hajlítható gummicsovét tolt fel, a szív felé, lassu mozgással elérte a véna kávét és ezen át bejutott a szívbe. Röntgennel ellenőrizte, hogy a cső a szívben van-e. Ezután a csövet kihuzta lassan és óvatosan. Az egész kísérlet alatt semmi kellemetlenséget sem érzett. E kísérlet szerint direkte szívbe lehetne gyógy szereket vinni.

A kísérlet hihetetlennek látszik, de ezt teljes tárgyilagossággal dr. Alfred Fröhlich, a bécsi egyetem tanára közli 1935 április 20-ikán.

Az erőszakos légzés

Ez esetet szintén Fröhlich közli.

Dr. Mc. Cance ír orvos a cukorbetegség megzavart anyagcseréjével foglalkozott. Feladatává tette magának 14 napon át naponta 45 percig olyan mély lélegzeteket venni, amiket csak lehet.

A légzés feladata a szervezetet állandóan friss oxigénnel ellátni: az ilyen erőszakos oxygen felvétel következménye, hogy a légzési művelet — miután a test telítve van O-val, megáll. Ez pedig igen veszedelmes dolog. Hogy tehát a kísérletező

orvos az erőszakos és fárasztó műveletet folytat. sa, segédje állandóan légzésre ösztökélte. *Egy nap a segéd pillanatra nem vette észre, hogy az orvos nem folytatja fárasztó belélegzését: a légzés megállt, az orvos arca sötétlila lett és eszméletlenül összeesett.* Nagy nehézségek árán lehetett megmenteni.

Ujból felmerült a kérdés. Hol van a hősiesség és örület határa?

Mi a hősiesség? Hős az aki tudatosan valamely szent célért életét vagy egészségét kockára teszi, anélkül, hogy ezért közvetlen haszonra számíthatna. Ez utóbbi eljárások szinte provokálják azt a gondolatot, hogy mi volt itt a szent cél, inkább nevezhető hősnak az az orvos, aki ismeretlen betegségek tanulmányozása végett ismeretlen vidékekre megy kutatni. Hős volt Koch Róbert anélkül, hogy ilyen eszeveszett kísérleteket tett volna.

Varázslat 1800-ban

Az emberiség örök hálójára kötelezte magát. Humphrey Davy, a *Nitrogenium oxydulatum* felfedezője, mert ezzel a narkosis alapját vetette meg. Nem volt orvos, hanem gyógyszerészsegéd, aki titokban kísérletezett és eközben felfedezte ezt a szintelen, szagtalan, édesízű gázt, amelynek különös jókedvre, nevetésre ingerlő hatása van. Ezt aztán magán többször kipróbálta. Ezen nevető állapot után rendszeresen mély álom lépett fel, amelyet kellemes álmok tarkítottak.

Davy volt tehát az első, aki a veszélytelen afloatószert felfedezte. Erre ki is akarta használni találmányát és astmatikus betegeket kezdett gyógyítani, de *varázslat miatt eljárás indult meg ellene.* Ne feledjük 1800-at irtak akkor. Bristol városa megtiltotta a varázsszer előállítását. Davy ekkor 20 éves volt. Később korának legnagyobb fizikusa lett. Ő találta fel a Davy bányász biztonsági lámpát.

Az aether felfedezése

Dr. Jackson és egy gyógyszerész barátja Bostonban egy este az égőolaj helyett *tévedésből tea-főzőjükbe aethert öntöttek.* Csak később vették észre tévedésüket, amikor az aetherszagot érezni kezdték. Az aether elpárolgott, ők pedig *leültek kátyázní.* A főzőkészülékből pedig az aether párolgott s így az egész idő alatt ki voltak téve az aether gőzöknek. *Mély álomba estek,* amelyből másnap nehezen keltették fel őket.

Erre dr. Jackson komolyan kezdett foglalkozni az aether hatásával, számtalanszor elaltatta magát és csak később merete felfedezését közölni. Egy barátja, Morton fogorvos panaszkodott, hogy a praksis rosszul megy, erre megismertette felfedezését és ajánlatot tett, hogy *aetherkábulatban huzzon fogat s ezáltal a beteg minden fájdalomtól megmenekül.*

A tervet sikerrel végrehajtották. Bostonban híruk napról-napra emelkedett. Az orvosok azonban szembehelezkedtek velük. *A két barátnak sokszor kellett magát az aethernarkozisnak alávetnie,* hogy az orvosokat a hatásról meggyőzzék és elmentállásukat megtörjék. Lassankint többen és többen használták, eleinte kisebb, később nagyobb műtétéknél.

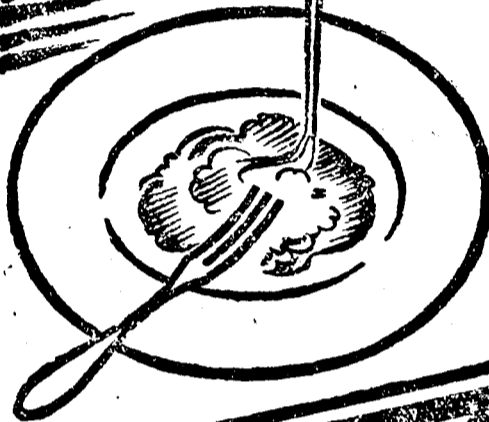
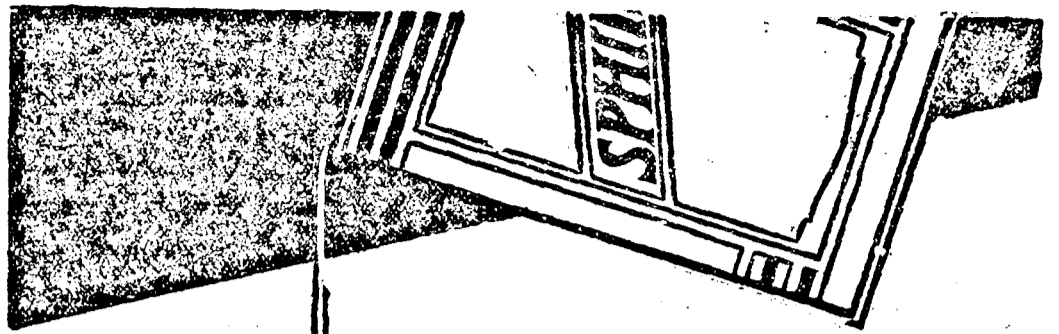
Sikerük nagy lett, de sorsuk szerencsétlen. Jackson a nagy izgalmak, de *főképen a több százszor elszenvedett aethernarkozis következtében idegileg összeomlott és elmekórházban fejezte be életét.* Barátja, Morton, az ivásnak adta magát és fiatalon halt meg.

Luchardt amerikai orvos felfedezte, hogy az *aethylen mély eszméletlenséget okoz és hogy oxigénnel keverve teljesen veszélytelen.* Előbb Amerikában majd Európában városról-városra járt propagandát csinálni. Az előadás után segédje az orvosok előtt mindig elaltatta és mély alvás után könnyen felébresztette. A felébredés után a kábultság is megszűnt, úgy hogy a diskursióban résztvehetett.

A gerincvelő érzéstelenítése

A gerincvelő egész hosszában egy tiszta folyadékotól van körülveve. Guincke német professzor e folyadékot az ágyékcsigolyák közé szurt fecskendővel bizonyos célokra kivette és ezt felhasználta Bier berlini sebész arra, hogy az említett helyen érzéstelenítés céljából a gerincüregbe kokaint fecskendezzen. A kokain a gerincvelő folyadékával elkeveredve teljes érzéstelenséget okoz az alsó testrészekben, körülbelül a köldöktől kezdve, úgy hogy bódítás nélkül a legsúlyosabb műtétet lehet így keresztülvinni.

Ezen új eljárás azonban több esetben komplikációt okozott. Bier saját magán próbálta ki az eljárást. Segédjével, Hildebrandt doktorral 2 cigr.-ot fecskendezett gerincüregébe, utána ő végzett ugyanezt Hildebrandton. Hét perc múlva a *tűszurást csak nyomásnak érezte a combon, nyolc perc múlva a metszést is csak nyomásnak érezte, a combon áthuzott tű sem okozott fájdalmat. Tíz perc múlva vastag tűt szurattott a combcsontig anélkül, hogy fájdalmat érzett volna.* Tizenhárom



SPHINX
táblaolaját



A táblaolaj döntőfontosságú

minden salátánál. Semilyen tudományos alapon való keverés, sőt a konyhaművészet legmagasabb foka sem tudja megadni a salátának azt a gyengéd aromát és kitünő izt, amit a

„SPHINX”

táblaolaj ad neki. Győződjön meg felülmulhatatlan finomságáról, aromájáról, rendeljen szállítójától egy kanna

perc múlva az égő szivartól a combon meleget, de fájdalmat nem érzett. Huszonhárom perc múlva kalapáccsal ütöttet a sipsontra, anélkül, hogy érezte volna. Negyvenöt perc múlva kezdett a fájdalomérzés visszatérni.

A kísérletek után Bier evett és sört ivott, az éjjelt átaludta és látszólag egészségesen és frissen ébredt fel. Napközben azonban hirtelen elhalványult, a pulsus elgyengült. Heves főfájás és szédülés ágyba kényszerítette. *Kilenc napig nem kelhetett fel,* mert a szédülés ujából fellépett, segédjén

ugyanezeket a műveleteket hajtotta végre, ugyan-ezen eredménnyel. Hildebrandt még az éjszaka heves fejfájással és hányással megbetegedett. Másnap annyira rosszul érezte magát, hogy szintén ágyban kellett maradnia. Combján, ahol kísérletek történtek erős fájdalmakat érzett és véralfutások támadtak.

Ezek a kísérletek 1898-ban történtek. Ma már annyira javították és kiképezték ezt az eljárást, hogy teljesen veszélytelenül végzik ez eljárással az érzéstelenítést.

A titokzatos nyári kiütés

Az egyik legérdekesebb önkísérletet Meyer Betz müncheni orvos, aki a háboruban elesett, végzte önmagán. Már régen feltűnt, hogy *bizonyos festékanyagok állatokra és emberekre a nap hatása alatt károsan, míg a sötétben ártalmatlanul hatnak.* Már rég ismert dolog, hogy ha disznók, juhok és marhák hajdinát esznek s utána a napra mennek, megbetegednek. A sötétben ehetnek belőle annyit, amennyit akarnak, egészségesek maradnak. Ez a betegség csak a világos színű, főképen a fehér állatokat éri, míg a sötétbőrűeket a bőrben lévő festékanyag a nap ártalmától megvédi. Ismerünk „nyári kiütés” név alatt egy betegséget, amely főképen 3-7 éves gyerekeknél lép fel. A betegség a testnek csak azokon a részein lép fel, amelyek a napnak vannak kitéve. A betegség komoly, mert néha teljesen deformálja az arcot. Valószínű, hogy ez esetekben a vérben valami különös festékanyag képződik és ez okozza a fény behatása alatt a gyulladásokat. E festékanyagot *Haematporphyrin-nak* nevezték.

A fényhatások egyik legalaposabb ismerőse dr. Hausmann bécsi tanár, bebizonyította, hogy ha haematporphyrinnel fehér egeret kezelünk, a fény nek kitéve *azonnal vakaróztak, mintha egész testük viszketne, Szemük beragad, orruk megvörösödik, elgyengülnek és pár óra alatt kimulnak.*

Meyer Betz meg akarta tudni, hogy az embe-

reknél a fénybehatásra előforduló betegség azonos-e ezzel az egérbetegséggel. Haematporphyrin nagyobb mennyiségét fecskendezte be a saját könyökvénáiba.

A beoltás utáni nap felhős volt. Eltekintve étvágytalanságtól és fáradtságtól normálisan mult el, a második nap az orvos vidékre ment és semmit sem érzett. Délután 1 órakor a nap kisütött a felhők közül. Azonnal viszketés és égés lépett fel a napnak kitétt testrészekben. A bal kezét külön kitétte a napsugaraknak, pillanatok alatt heves égés lépett fel e kézen, rövid percek múlva ezt fájdalmas gyulladás követte. Ugyanígy történt az arccal is. A következő nap pedig általános erős rosszabbodás lépett fel, jobb szemét egyáltalában nem, a balt alig tudta kinyitni, az arc úgy megdagadt, hogy olyan érzése volt mintha gipszárcot volna befödve. Az orvos kénytelen volt sötétben tartózkodni, a mire a tünetek és fájdalmak lassanként szünni kezdtek, de a világosság iránt még sok hétig érzékeny maradt. A kísérlet októberben történt és a tünetek csak tavasszal szüntek meg egészen.

Fröhlich bécsi tanár foglalkozik sokat különösen a hős orvosokkal. E hősi cselekedeteket a legnagyobb teljesítményeknek tekinti. Sok orvos, aki új készítményt hoz forgalomba inkább magán, mint betegein próbálja ki a szert.

HIREK

A golyák titka

Régi barátunk, a béke, családi boldogság és a nyugodt otthon kelepelő szimbóluma: a golyámadár az idén feltűnő korán hagy itt bennünket. Falvakban és alsóföldi parasztvárosokban a golyák nagy tömegei már elhagyták nyári otthonukat, bár a tél legcsekélyebb előjele sem riaszthatta el őket. Hiszen a nyári nap izzó meleget ont magából, ernyesztő hőség uralkodik még mindig szántóföldeken, erdők, mezők, emberi lakhelyen egyaránt. Vajon mitől riadtak meg a golyáhadak és mi az, ami sürgősen visszaszólítja őket napégette második hazájukba?

Talán valami megmagyarázhatatlanul finom ösztön szólítja el őket. Borzalmas emlékek tártak eléjük egy másik vándorlásról, ezelőtt husz esztendővel. Tavasz volt akkor és déli otthonukból jöttek fel északra vidáman, boldogan, telve új honalapítás vágyával. És füstölő házfalak, ledült kémények, égő erdők, elvadult szántóföldek borzalmas víziója fogadta őket. Talán a golyák nem olyan feledékenyek, mint az emberek. Hiszen a felégetett városok, feldúlt boldogságok pokol: világa az ő boldogságuk temetője is volt.

Most téli otthonuk az, amelyik veszélyben forog. Ki tudja nem-e azért sietnek az idén a golyák, mert attól félnek, hogy mire haza érnek, már a husz esztendő előtti borzalmas látomás fogadja őket. Csak hogy most az égő európai városok helyett a békés néger földmives feldúlt gunyhója, temetetlen gépfegyverkaszála emberkalászkodás, hiénák és sakálók hangversenyének inferniója fogadja őket. És sietnek a golyáseregek, csapatok a Földközi-tenger két hullámai felett versenyre kelnek az olasz csapatszálító hajókkal. Ezek a hajók tatóngó ágyutorkaikkal, bombavető madár-szörnyeikkel a halált viszik Afrika földje felé. A golyásereg az örök élet diadalát viszi minden évben második otthonába és most félős, hogy megelőzik. Örületes verseny ez a Földközi-tenger felett. Közben a világ nagy metropolisai között cikáznak a sürgönyök, híreket hoznak a levegő, a feledékeny ember készül az új, nagy tömeghalálra.

Csak a golyák nem felejtenek. Pedig az ő nemzedékük már nem ugyanaz, amelyik a husz év előtti pokol idejében élt. És mégis emlékeznek. Az apák, nagypapák emlékképe gondosan megrögződött az unokák agyában örök momentóként. Az ember sokkal feledékenyebb. Elég volt egy röpké évtized ahoz, hogy megbarátkozzon egy új háború gondolatával.

A költő Tompa Mihály hangjából kétségtelen irigység szólt akkor, amikor a golyáról megállapította, hogy „neki két hazát adott a végzete”. Ha ma élne, rájönne arra, hogy a golyát sem volt oka irigyelnie. Husz esztendő előtt a békés északi otthon vált tömegsírrá, most a déli, palmaerdős afrikai vidéket készül az ember temetővé tenni. Ugy látszik ma már két haza sem elég ahoz, hogy az Élet biztos otthonra találjon a Földön . . .

(korda)

— FELHŐS, MELEG IDŐ. Felhősödés. Több helyen zivataros eső. Az eddigieknél valamivel enyhébb éjszakal, de majdnem változatlan nappali hőmérséklet várható.

Legszébb KERTIBUTOR KREBS & MOSKOVITZ ARAD, új Neuman-ház.

Mindenféle kefe, kosár, lábrórló nád és tollporoló Nagyon olcsó árban kapható. 2518

— ZÜRICH ZARLAT: Páris 20.25 és fél, London 15. 22 és fél, Newyork 306. Milánó 25.09, Amszterdam 207.40, Berlin 123.17 és fél, Bécs —, Prága 12.70 és fél, Varsó 57.92 és fél, Belgrád 700, Budapest —, Bucuresti 250.

— Új egészségügyi minisztart kombinálnak Bucurestiben. Bucurestiből jelentik: A „Gazeta” egy értesül, hogy mivel Costinescu egészségügyi minisztart véglegesítik a kereskedelemügyi tárca élen, az egészségügyi miniszteri tisztséget Bebe Bratianuval, a párt főtákarával töltik be. A minisztérium államtitkára előreláthatólag Tju Gane lesz.

— Slavescu kerül a Banca Nationala élére. Bucurestiből jelentik: A „Tempo” értesítése szerint Slavescu Victor volt pénzügyminisztart nevezik ki a Banca Nationala kormányzójává.

— TANÍTÓK NYELVVIZSGÁJA: SZEPTEMBER 10! Bucurestiből jelentik: Az állami iskolák kisebbségi tanítóinak nyelvvizsgáit szeptember 10-én kezdik meg. A tanítók a következő városokban működő bizottságok előtt vizsgáznak: Cernauti, Oradea, Cluj, Brasov, Timisoara, Chisinau, Galati.

— Magyar vitorlázó-repülő sulyos balesete. Budapestből jelentik: Lovas István szolnoki MÁV műhelygyakornok szombaton délután vitorlázó-repülőgéppel felszállt, hogy siklórepülést mutatson be. Amikor a repülőgép a vontató autóról lekapcsolódott, a vitorlázógép felborult és lezuhant. Lovas Imre sulyos agyrázkódást, kéz- és lábtorést szenvedett. Kórházba szállították, de életbenmaradásához nincs remény.

Megszóltak a világ legnagyobb ágyvui

Newyorkból jelentik: Tizenkét évi szűnet után a mostani gyakorlatok során ismét megszóltak a világ két legnagyobb ágyvui, amely Newyork bejáratát őrzi az Atlanti óceánon. A két ágyu egyenkint kétszáz tonnát nyom és 45 kilométerre tudja kiröpíteni 1170 kiló sulyú lövedékét, amely játszi könnyedséggel út át 35 cm. vastag páncéllemez. A kilövéshez 425 kiló puskaporra van szükség, egyetlen lövés 2500 dollárba kerül, az ágyucsövek pedig legfeljebb 175 lövést bírnak el. Ezért takarékoskodnak így ezekkel az ágyukkal és a kezelő legénység rendszerint csak „néma” gyakorlatokat tart velük.

— HÁROM JELÖLTJE VAN AZ ARADI GÖRÖGKELETI PÜSPÖKI SZÉKNEK. Az egyik fővárosi lap közlése szerint szeptember közepén választják meg Arad új görögkeletti püspökét. A lap szerint három jelölt jöhet számba: Rasinariu Vasile vikárius, Scoropet Trandafir metropoliai tanácsos és Mager Andrei oradeai püspöki helynök.

Elismerten a legjobb

Fehérnemüket — Papanokat

csak

4418

RUTTKAY és DOTYE

cégnél szerezhető be legolcsóbban.

— Házasság. Pap Emilia Arad, Str. Abatorul 18-22. és Baciu Ludovic CFR. forgalmi tisztviselő Arad, f. hó 24-én házasságot kötöttek. (Minden külön értesítés helyett).

— Dr. Fischer Ilona v. gyermekklinikai tanársegéd külföldi tanulmányjáról hazaérkezett, ismét rendel: Str. V. Goldis 7. — Telefon: 173.

A jóhiszemű boxbajnok



— Eljnyne, a kutyafaját, ugylátszik mégis szorít egy kisse az új kalapom . . .

A szépség útja VENUS kozmetikán át vezet

A legmodernebb pakkolások, szépséghibák eltüntetése (Uránia mozival szemben.)

4719

Amerikában naponta ezrével hagyják el a meggyógyult betegek a kórházakat és klinikákat.

Amerikában, ahol nemrégiben felfedezték azt az új csodagyógyóndvényt, amelyből a — ma már világhírűvé vált — „Gastro D” készül az állami kórházakban és klinikákon, régi, idült gyomor és bél-fekélyeknél, valamint epe, vese- és májbetegségeknél, ideges fejfájással járó álmatlanságnál, szédüléseknél, hányingereknél stb. a Gastro D-kezeléssel rendkívül kedvező eredményeket értek el. Így a páciensek ezrei — pár heti kezelés után — tökéletesen gyógyulva hagyják el az intézeteket. Számokkal ki sem fejezhető az a gazdasági előny, amit a munkaképesség visszanyerése és a gyors gyógyulás jelent így az államnak mint az egyedeknek. Nem is beszélve arról, hogy mennyi szenvedéstől menti meg a betegek tizezeit a Gastro D. kezelés.

A „GASTRO D” ma már nálunk is kapható, Lei 130 utánvét ellenében küldi: E. Császár gyógyszerháza, Bucuresti, Calea Victoriei No. 124.

— Takácsy Konstantin magyar költőgyűjtemény-terítőkár Bucurestiben. A román—magyar fizetésli egyezmény működésében beállt zavarok kiküszöbölése céljából a két ország jegybankjai már több hét óta szorgalmazták a tárgyalások felvételét. Néhány nappal ezelőtt a Banca Nationala értesítést küldött Budapestre, hogy a tárgyalásokat megkezdhetik és Takácsy Konstantin magyar költőgyűjtemény-terítőkár Bucurestibe utazott. Utján a pénzintézetek néhány szakértője is elkísérte. Valószínű, hogy a közeljövőben a magyar kereskedelmi és földművelésügyi minisztérium megbízottai is Bucurestibe utaznak a Magyarországra szállítandó takarmánykivitellel kapcsolatos kérdések megbeszélése céljából. A magyar delegáció vezetőjét, Takácsy Konstantint nálunk igen jól ismerik már családi vonatkozásai révén is, amennyiben veje báró Dániel Tibornak.

Iosif VÖRÖS József

paplan és madrac készítő.

Régi paplanok átdolgozását is vállalom.
Str. Eminescu No. 12. 4691

— Nagy tüzvész egy bucuresti-i asztalosárugyárban. Bucurestiből jelentik: A Sil asztalosárugyárban tegnap reggel óriási arányú tüzvész keletkezett. A fővárosi összes tűzoltókészültségek kivonultak, de vízhiány miatt a tüzet még nem sikerült eloltani. Az egész környéken óriási az ijelelem, mert attól tartanak, hogy az egész városnegyed leég. A tűz egyébként szombat estére alábbhagyott. A tűz színhelyén a csendőrök kordont vontak. A vizsgálat szerint a tűz egy motorból kipattan szikra következménye.

— Számos női bajnál reggel, éhgyomorra felpohárnyi természetes „Ferenc József” keserűvíz végtelen nagy megkönnyebüllést szerez azáltal, hogy a belek tartalmát felhigítja és akadálytalanul kiüríti. azonkívül az emésztőszervek működését lényegesen előmozdítja. A nőgyógyászati klinikák bizonyítványai tanúsítják, hogy az igen enyhe hatású Ferenc József vizet, különösen a szülészeti osztályon, a legjobb eredménnyel alkalmazták.

— Elzárlják a külvilágtól a pitesti-megyei leprásokat. Pitestiből jelentik: A megyei leprásokat tegnap speciális vagonban a tichilesti-i lepratórborba szállították. A tegnapelőtt megszökött Vasile Jola leprabeteget még nem találták meg, de miután nyomában vannak, valószínű, hogy ma elfogják.

— A SZIVNEK NINCSENEK TÖBBE TITKAI . . . ? Moszkvából jelentik: Nagyjelentőségű találmánnyal gazdagította az orvosi tudományt egy fiatal orvosnő, dr. Maria Ukolova, a szverdlovszki kísérleti intézet egyik vezetője. Dr. Ukolova újszerű röntgeneljárást talált fel, amelynek segítségével ezental pontosan és világosan látni lehet a szív működését. Eddig a röntgensugarak csak halvány, elmosódott és gyorsan tűnő árnyképet adtak a szívről, a fiatal orvosnő eljárása segítségével azonban a szívnek ugrászóivan nincsenek többé titkai, a röntgenező orvos mindent pontosan láthat, ami a szívben végbemegy. A találmányt egyébként dr. Cannon amerikai egyetemi tanár is felülvizsgálta, aki a leningradi nemzetközi élettani kongresszusról Szverdlovszka utazott, hogy az új eljárást tanulmányozza.

CSÁKY Ora, ékszer, jegy-gyűrű a legelőnyösebben nál ARAD. Főter: 4583 a „Consum“ R.-T. tagja

— Sovrea Valer dr. táblai főügyész aradi inspekcója Ma reggel Aradra érkezett dr. Sovrea Valer, a timisoarai tábla főügyésze, aki rendes inspekcóját tartotta. A táblai főügyész a délelőtti órákban látogatást tett Vulpe Constantia főügyésznél és az ügymenet iránt érdeklődött. Miután mindent rendben talált az aradi ügyészségen, ahol Vulpe főügyész pártatlan erélyessége folytán mintaszérien folyik a munka, a táblai főügyész meglátogatta Ozeanu Romulus törvényszéki főelnököt is, akivel rövid megbeszélést folytatott.

— Barbuse Moszkvában megbetegedett. Moszkvából jelentik: Henri Barbuse, a világhírű francia író tudógyulladásban súlyosan megbetegedett. A világhírű író beszállították a Kreml kórházába.

— ROSSZUL MEGY MÁR A MONACÓI JÁTÉKKASZINÓ IS? Montecarloból jelentik: A monacói fejedelem hatvanhat főből álló hadseregét feloszlatja, mert a játékkaszinó már olyan rosszul megy, hogy annak jövedelméből nem tudja a hadsereget fenntartani. A soldosok már meg is kapták három hónapra szóló felmondólevelüket. A hatvanhat főből álló legény-ség felajánlotta szolgálatait a negusnak.

— Vizsgálat a repülőszerelességek okairak felderítésére. Bucurestiből jelentik: A légügyi államtitkárság ankétot indított a gyakori repülőszerelességek hátterének és okainak kiderítésére. Az ankét során megállapították, hogy egyrészt hiányzik a gépeknél az ember anyag szükséges ellenőrzése és másrészt hiányos a mechanikai személyzet utánpótlása. Az aviatikai vezető körök szigorú rendszabályok bevezetését tervezik a legteljesebb ellenőrzés megvalósítására.

— A cserkészek érdekében! Az aradi Munkakamara ez uton intéz felhívást azon munkaadókhoz, akiknek alkalmazásukban cserkészek vannak, hogy az alkalmazottaiknak néhány napi szabadságot engedélyezzenek, hogy a családjai völgyben rendezendő cserkésztábornál részt vehessenek. Ettől a résztvételtől legjobb eredményt kell várunk, amik egyaránt hasznosak a munkaadóknak is. Azok a munkaadók, akik 4—5 napos szabadságot nem adhatnak alkalmazottaiknak, felkérnek, hogy legalább az augusztus 26. és 27-én, a hétfői és keddi napra mentesítsék a szolgálattól alkalmazottaikat.

30 drb. telek

- a város különböző helyén.
- Boulevardul Carolon modern villa összkomfortos lakásokkal, 1.800.000 leierért.
- Színház közelében kétemeletes ház 6 drb. fürdőszobás, nagyrésztben parkettás lakással, terjedelmes udvarral, 1.600.000 leierért.
- Bohus-palota közelében emeletes ház 4 lakással, 975.000 leierért.
- Ezenkívül a város minden részében bér-, magán- és üzletházak, Arad-környéki földbirtokok és hegy-aljai szőlők eladók.
- Az eladó ingatlanok előjegyzése díjtalan. 4783

Lőrincz József ingatlan-ügynöksége
Arad, Str. Eminescu 8. sz.

— A potyautasok megrendítő drámája. Megrendítő dráma játszódott le a „Regele Carol” személyszállító gőzös fedélzetén a palesztinai Haifa kikötő előtt. A hajó palesztinai utja során két elrejtőzt potyautast fedeztek fel, akik Palesztinába akartak engedély nélkül eljutni. A két ember Berger Adolf és Osias Abrahám németországi emigránsok, nehogy visszaszállítsák őket, a haifai kikötő közelében a tengerbe ugrottak, abban a reményben, hogy sikerül kiúszniuk a partra. Szerencsétlenségükre óriási hullámlázás volt és mindkettőn a vízbe fulladtak.

— Tolvajlások a Neptun-strandon. Az aradi Neptun-strandon nagyszabású tolvajlásoknak jöttek a nyomára. Aradi Béla Str. Elena 4. szám alatti lakos feljelentést tett a rendőrségen ismeretlen tettesek ellen, akik a Neptun-fürdőben lévő kabinjából 5000 lei értékű ruha-neműt és 500 lei készpénzt elloptak. A rendőrség megindította a nyomozást a vakmerő strandtolvajok kézrekerítésére.

— Aradi uriaszony öngyilkossági kísérlete. Matei Józsefné, Prohasca-düllői lakos ma öngyilkossági szándékából zsiroszódát ivott. Az életunt asszonyt súlyos állapotban a megyei kórházba szállították a kihívott mentők. A vizsgálat megállapította, hogy Mateiné már régebbi idő óta súlyos betegségben szenvedett és efeletti elkeseredésében szánta el magát az öngyilkosságra.

— Huszmillió lei értékű hamis csekket adott el, majd megszökött két cernauti-i tőzsdés. Cernautiból jelentik: Az ügyészség érdekes csalási ügyben folytat vizsgálatot. Két cernauti tőzsdés: Kaufmann és Jean Canetti a cernauti-i fekete-tőzsdén huszmillió lei értékű, fedezetlen hamis csekket adott el. A csekket a cernauti-i Banca Romana-ra szólaltak és későn derült csak ki, hogy értéktelenek. A két széllhamos Lengyelországba szökött.

Megérkeztek
a legújabb őszi kabát,
costüm- és ruhaszövet
különlegességek. 4552

Weisz Sándor
divatruház, Minorita-palota.

— A bécsi gyermekek nyaraló-akciójának vezetősége értesíti mindazokat, akiknél gyermekeket helyeztek el nyaralásra, hogy a hazautazás szeptember 9-én lesz. A gyermekeket Timisoaran reggel 9 órától délelőtt 11-ig helyezik el a vagonokban, míg Aradon délután 3—5 óráig. A vonat Aradról este fél 7 órakor indul el.

Szülők figyelmébe!

Gyermeke személt beiratás előtt vizsgáltassa meg szemorvossal és szemüveget csak szaklútszerésznél vegyen.

Gardonyi Arad szaklútszerésze
Minorita templom mellett. 4769

— Bucurestiben keresik az Aradról elűnt Nicocara Elisabetat. A „Duminea” mai számában szép leány fényképét közli. A leány Nicocara Elisabeta, 21 éves aradi leány, akinek rejtélyes eltűnéséről a közelmúltban számoltunk be. A fénykép alatti szövegben felkérnek mindenkit, aki valamit tudna az aradi leányról, jelentse be a rendőrségnek.

— Szeptember Moneasan gyönyörű! Szentgyörgyi modern villájában 50 % kedvezmény van

Értesítés.

Tisztelettel felhívom a vásárló közönség nb. figyelmét, hogy a Münz Márton-féle férfidivatúru üzletet a mai napon átvetttem és azt

„ELEGANT” néven fogom tovább vezetni.

Raktáron tartok állandóan a szakmába tartozó összes férfidivat és fehérnemű különleges-ségi cikkeket a legkiválóbb minőségben és a legmérsékeltbb árakon, méterszámmra is.

Kérem a nb. vásárlóközönség szíves pártfogását.

„ELEGANT” E. Pewsner
4789 férfidivat- és fehérnemű-üzlet
(Fischer Eliz-palota.)

LEGUJABB SPORT

A Juventus veresége Törökországban

Bucurestiből jelentik: A törökországi „Galata Serai” csapata 3:2 (1:1) arányban megverte a Juventus. A mérkőzésen több mint 3000 néző vett részt.

Nemzetközi tennisz- eredmények Varsóban

Varsóból jelentik: A nemzetközi tenniszmérkőzéseken Hughes (Anglia) 3:6, 6:3, 6:3, 6:3 arányban megverte Schmidtet (Románia). A férfipárosban Blauer-Hughes (Ausztria, Anglia) 6:1, 3:6, 6:1, 6:3 arányban megverték Hamburgert és Schmidtet (Románia). A női egyesben Kaeppl (Németország) 6:1, 6:3 arányban megverte Volkmer Jakobst (Lengyelország). Sander (Németország) 6:2, 6:2 arányban megverte Kramert (Lengyelország).

Az előkelő világ

„LEWE”

FOGKRÉMET HASZNÁL

Kiegyezett az egyik igénylő

a legendás maharadzsza-örökség ügyében — Az egyik aradi örökös értesítést kapott arról, hogy bécsi rokonának két millió shillinget fizettek ki a Reinhardt-örökség terhére — Egyezkedik Pahl Egonné is

Reinhardt Walter, az indiai maharadzsa-vá lett zsoldoskatoná legendás örökségéről sokat irtak már a lapok, sőt kiderült, hogy az 1700-as évek közepén elhelyezett és azóta me-sebelli magasságra emelkedett negyvenmillió fontos örökségnek két aradi igénylője is van: Reinhardt Ella aradi nyelv-tanárnő és Pahl Egonné, nyugalmazott aradi városgazda felesége. Az aradiak közül Pahl Egonné volt a szerencsésebb, amennyiben az uriaszonynak sikerült megszerezni minden szükséges iratot és elküldeni londoni ügyvédjének.

Az aradi uriaszony ma rendkívül érdekes értesítést kapott Bécsből. Az értesítés kétség-telenné teszi, hogy a legendás Reinhardt-örök-ség létező valóság, amennyiben Pahl Egonné egyik rokona, egy bécsi újságíró felesége — született Reinhardt-leány — közölte, hogy neki régeb-ben sikerült megszerezni az összes szükséges iratokat és most kiegyezett az Angol Bankkal, amelynek letétiében az örökség fekszik. Az egyezség értelmében a bécsi uriaszony kétmil-lió shillinget, azaz körülbelül hatvan millió leít kapott.

— Tudom, hogy leasszony szerint több jár-na — írja Aradra küldött levelében a bécsi uriaszony — de meguntam már a sokéves harcot és legalább vége lesz az anyagi gon-doknak.

A bécsi levél nyomán Pahl Egonné érte-sítést küldött londoni ügyvédjének, akit felkért arra, hogy ha lehetséges, folytasson szintén egyezkedést tárgyalásokat az Angol Bankkal, és kössön méltányos megállapodást. Az aradi uriaszony most erősen reméli, hogy sikerül szintén egyezsége jutnia és megfelelő ered-ménye lesz fáradozásainak.

A másik aradi igénylő, Reinhardt Ella nyelv-tanárnő még a harc kezdetén áll, az irat-ok legnagyobb része, amelyekkel igazolni tudja leszármazását, hiányzik, úgy hogy sok utánjárás és költség válik szükségessé, amíg ügye olyan stádiumba jut, hogy egyezkedésről beszélni lehetne.

UBORKA, PAPRIKA

besavanyításhoz
a legjobb zamatu és konzerváló

eset a FERMENT eset!

— Kapható: 0,5 és 1 lit. védjegyzett üvegekben.

Augusztus 31.

Novák Irén- emlékezte az aradi Nyári Színházban. Előadásra kerül: „A szabinnók elrablása”.

Elsőrangú szereposztás.

Vendéglősök figyelmébe!

LIGNUM SANGTUN fekegolyók,
dákó és billiárdgolyó
állandó nagy raktára.

KOLAROV műszer-gályosnái,
Arad, Str. Eminescu 42. 4735

Fizessen elő

az „Aradi Közlöny“-re!

Egy óra	”	70.—
Negyedévre	”	210.—
Félévre	”	420.—
Egy évre	Lei	840.—

Külföldre havonta 50.— Lei-jei több.

Szerkesztőség, kiadóhivatal és nyomda Bul. Regele Ferdinand 4. Telefon: 151.

Fiókkiadóhivatal Bul. Regina Maria 19.

26-án, hét-
főn először „The 2 Theban” a Cluj-i román opera prima balett táncos-
attrakciója csak 4 napig vendégszerepel a „DACIA” kertben.
Asztalok előre foglalhatók a főpincéernél.
4765 Belépés teljesen díjtalan!

— Árverést kértek Castiglioni ellen. Bécsből jelentik: Az osztrák kincstár 8100 schilling adó-tartozás miatt árverés kitűzését kérte Castiglioni Kamillo, az ismert inflációs korszakbeli bankár ellen. Az összeget egyelőre betáblázták Castiglioni bécsi palotájára.

— Egy csokorba kötött mese. (Elen Mary dr. Fabian meséskönyve). Finom erezetű, halk hangú, kedves elbeszélésű mesekönyv hagyta el a napokban a sajtót. Egy lugoji finomlelkű uriaszony, Elen Mary dr. Fabian ajándékozta meg vele a gyermekeket. Igaz szívből adott ajándék ez: olyan szeretettel, odaadással íródott, amire csak egy nemrég ért csapástól végtelenül kifinomult, érzékeny asszonyi lélek képes. Diszes, izléses köntös jellemzi a könyvet, míg meséit Closius Károly művészi rajzai illusztrálják. Ha a kis ártatlanságok lelkébe csupa ilyen mese, ilyen történet kerülne, biztosak lehetnének benne: nem kerülne oda be semmiféle rút, durva, rontó motívum.

Legszigorubb rabbinátusi felügyelet mellett mindennap friss **חם** hus kapható.
Borin hus kgr. 24 lei. | Marha hus kgr. 16 lei.
KOCH MÓR és tsa, Piata A. Janon 12. 4777

— Felvételek az aradi Felsőiparisiskolába. Felhívjuk a szülők figyelmét az aradi Felsőiparisiskolára, amelybe a beiratások ez idén már szeptember 5—7 között történnek. A mai pályaválasztási nehézségek közepette ez a gyakorlati iskola nem szabad hogy elkerülje a szülők figyelmét, főként mióta az iskola felsőiskola jellegű, mert elvégzése a timisoarai politechnikumra is jogosít bizonyos felvételi vizsgával. A felvételihez születési anyakönyvi kivonat és iskolai bizonyítvány kell. Az I. osztályba felvesznek olyan 13—17 év közötti fiúkat, akik vagy valamely alsófokú iparisiskolát végeztek, vagy általában négy középiskolát. Felvesznek esetleg három, sőt két középiskolával is, de csak ha nincs elég négy középiskolát végzett. Fölvesznek ezenkívül 7 elemivel is, de csak miniszteri engedéllyel és felvételi vizsgával. Az I. osztályba 25 fém-, 8 fa- és 2 faszobrász-szakost vesznek fel. Vidékiek részére 60 helyes internátusa van az iskolának. A legjobb előmentelt felmentők ösztöndíjat nyerhetnek, mert az aradi Munkakamarának 10 drb., egyenkint 5000 és 5 drb. 2500 leies alapítványa van erre a célra. A beiratási és tandíjakra vonatkozólag, valamint minden beiratási ügyben az iskola titkári hivatalában lehet felvilágosítást nyerni.

— A „Szinházi Élet” új számának címlapját Walasievicz kisasszonynak, a világ legjobb nő-átlétiának fényképe díszíti és benne a lapban oldalakon keresztül számol be a „Szinházi Élet” a főiskolai világbajnokság minden intimitásáról. A „Szinházi Élet” következő számában kezd el közölni a világhírű Hay-féle diétát, amely az egész világon forradalmasította a konyhát. A „Szinházi Élet” ára 20 lei. Előfizetési díj negyedévre 250 lei. Kiadóhivatal: Budapest, VII., Erzsébet-körút 7.

Modern butorfényezést

lakás és épületmázolásokat, a legtartósabb kivitelben, jutányosan készít: 3861

Lendák Imre fényező-
mester
Arad, Strada Ghiba Birta 26.

— A „Reggel”, Lázár Miklós brilliáns hétfői lapja minden újságárúsnál kapható. A „Reggel” a magyar újságírás szenzációja, a magyar sajtó legérdekesebb, legváltozatosabb, legtartalmasabb, legszórakoztatóbb vezető organuma. Lázár Miklós vezércikkei és a „Reggel” népszerű színházi, társadalmi, divat, mozi, könyvkritika, stb. rovatai az újságolvasó közönség minden rétege előtt nélkülözhetetlen olvasmányává avatják ezt az európai szinten álló magyar hétfői hetilapot. A „Reggel” ára Romániában 5 lei. 3696

— Ma az alanti gyógyszerárak tartanak éjjeli szolgálatot:

VOJTEK: Bulevardul Regina Maria
DANCIU: Piata Mihai Viteazul.
BERNÁT: Lângă Gară (vasútállomásnál)
BERGER: Calea Saguaa.

— HÉT FŐN az alanti gyógyszerárak tartanak éjjeli szolgálatot:

ANGEL: Piata Catedralei.
KESZTENBAUM: Str. Ghiba Birta.
OMESCU: Bulevardul Regina Maria.

Ezermillió leire rug a Banca Nationalanál felfedezett újabb panamák végösszege

— A nagy exportörök „elfelejtették” befizetni a szállításokból eredő devizákat —
A Skodának szánt koronák egy petroleum-céghez jutottak

Elővezetési parancs Madgearu eilen

Bucurestiből jelentik: Tegnap röviden hírt adtunk arról, hogy a vizsgálóbíró újabb visszaéléseket fedezett fel a Banca Nationalanál. Az új panamák ügyében ismételtlen beidézték Dumitrescu bankkormányzót, hogy a vizsgálathoz szükséges felvilágosításokat megadja.

Most a Zorile érdekes részleteket közöl az új panamáról. Eszerint a visszaélések úgy történtek, hogy a nagy exportörök rendszeresen nem fizették be a Banca Nationalához a szállítások után köteles devizákat.

a be nem fizetett devizák összege kerek egymillió leire rug.

Mivel ennek a fantasztikus összegnek a hiánya az egész külkereskedelmi életre végzetes háttal lehet, az igazságügyi hatóságok a legszigorubb rendszabályokat készülnek életbe léptetni a panamisták ellen. Ezekre az érelyes rendszabályokra annál is inkább szükség van, mert a vizsgálat azt is megállapította, hogy

a Banca Nationala devizakészletéből az a csehkorona mennyiség is hiányzik, amelyet a Skoda-cég fegyverszállításaira akartak törleszteni.

A belgák megfellebbezték a devizacsalás ügyében kiadott vádiratot

Bucurestiből jelentik: A belga tröszt megbízottai ma benyújtották fellebbezésüket a vizsgálóbírónak a nagyszabású devizacsalás ügyében kiadott vádirata ellen. A fellebbezésben elsősorban kéri Vasilescu feleségének, valamint Nacht feleségének és két leányának bűnrészség címén való vádalahelyezését. Kifejtik, hogy Vasilescuné az összes tárgyalásoknál jelen volt, sőt férje távollétében ő tárgyalta Starke-val, akit felszólított arra, tartsa titokban az üzletet. A pénzt is az ő jelenlétében olvasták le férjének. A rosszhiszeműség — mondja a belgák beadványa — abból is megállapítható, hogy a Benito Mussolini-uccában 11 millió leiert vett bérpalotát Vasilescuné vásárolta a saját nevére, dacára annak, hogy tudta, honnan származik a pénz és hogy neki semmi vagyona nem volt. Vasilescuék szerényen éltek, lakásukban olcsó butorok voltak, mindaddig, míg a milliókat ki nem csalták tőlük. Hasonló módon bűnrészesnek kéri kimondani Nacht feleségét és két leányát is, miután szintén vagyonalanok voltak a tranzfer-üzlet előtt és saját nevükre vásároltak 1 millió 600 ezer leiert házat. Ugyancsak a három nő szállította el a szélhámosok kipattanása után a Banca Comerciala Italiana si Romana pénzügyintézet safe-jéből a pénzt.

A fellebbezés második része a 25 millió záralávételeivel foglalkozik. Kijelenti, hogy a vizsgálóbíró eme határozatát törvénytelennek tekintik és leszögezik, hogy senkinek sincs jogában kutatni, honnan származott a kifizetett 25 millió lei. Hivatkozik arra, hogy a törvényes rendelkezések értelmében egyetlen idegen állampolgárt sem lehet abból a szempontból ellenőrizni, mennyi pénz van nála, ha csak az illető ellen büntügyi eljárás nem folyik. Ezt a rendelkezést az új devizatörvény sem változtatta meg. A törvények nem adnak jogot a Banca Nationalának másra, minthogy ellenőrizze a kereskedők üzleti könyveit, a külföldi devizák forgalmának felülvizsgálása szempontjából. A leiforgalmat azonban a Banca Nationala sem ellenőrizheti. Bármilyen módon jutott tehát az idegen állampolgár a lehez, nem vonható felelősségre, mert semmiféle törvény nem akadályozza meg az idegent ab-

Állítólag ezt a devizamennyiséget az egyik nagy petroleumvállalat számára utalták ki. A vizsgálat most abban az irányban folyik, hogy a csehkoronák kiutalása törvényesen történt-e, vagy sem.

Itt írjuk meg, hogy Stanescu vizsgálóbíró, a 7. számú vizsgálóbírószék vezetője, tegnap reggel visszaérkezett a fővárosba Constantából, ahol számos házkutatást tartott. A reggeli órákban már meg is kezdte munkáját és áttanulmányozta a Draganescu ezredesnél tartott házkutatás alkalmával lefoglalt iratokat. A 7. számú vizsgálóbírói hivatal a Skoda-ügyre való tekintettel megerősítették és ezért három vizsgálóbíró működik közre.

A romániai igazságszolgáltatás történetében még nem fordult elő, hogy egy vizsgálóbírószék három vizsgálóbíró működik.

Madgearu volt minisztert háromszor idézték meg, de mindannyiszor megtagadta az idézés átvételét. Most elővezetési parancsot adtak ki ellene. Olyan eset sem fordult még elő, hogy egy volt minisztert elővezessenek.

ban, hogy az ország területén lelt fogadjon el. A devizatörvény csak a bankoknál folyószámlán levő leiek felhasználásáról intézkedik, de semmiféle törvény nem írja elő, hogy a román adósnak engedély kell ahhoz, hogy itthon leiben fizessen a külföldi hitelezőnek, vagy pedig a külföldi hitelezőnek, hogy az országban leiben fogadhassa el a fizetést a román adóstól. A Banca Nationala ellenőrzése csak abban a percben kezdődhetik, amikor a külföldi ki akarja vinni az országból a pénzt. Miután azonban a 25 millió leit nem akarták transzfer útján továbbítani, az nem eshetik ellenőrzés alá. Mindezek alapján a belgák kéri a törvénytörést, semmisítse meg a vádirat ama részét, amely a 25 millió lei záralávételeire vonatkozik.

Az egyik fővárosi lap a devizacsalással kapcsolatosan megemlíti, hogy az ügyészséghez újabb deviza-ügyben érkezett feljelentés. A feljelentés szerint

a Michelin-cég hatalmas összegeket fizetett ki egy Dubray nevű egyének. belsőldi leiben, annak távozása alkalmával.

Az ügyben kihágási jegyzőkönyvet vettek fel a Michelin-cég ellen és az ügyészség megindította az eljárást.

Rákosi Mátyást kikéri a szovjet

A Komintern-propaganda vezetőjévé választották Kun Bélával szemben

MOSZKVA-ból jelentik: A Komintern befejező ülésén megejtették a külföldi illegális propaganda vezetőségének újválasztását is. A propaganda eddigi vezetője Kun Béla volt, ki a választáson kibukott, helyette az ugyancsak magyar Rákosi Mátyást választották meg, ki jelenleg Magyarországon büntetését tölti ki. Ezzel a választással a szovjet alapot nyert arra, hogy Rákosi Mátyás kiszolgáltatás ügyében megtegye a hivatalos lépéseket.

Roboz Aladárné elárulja Aradon a budapesti Terézköruti Szinpad legírsebb szenzációit

Dr. Goldschmidt Lipótéktól egyenesen Párisba utazik, Conrad Veidtékhoz

Néhány nap óta egy érdekes arcú, karcsú fiatalasszony tünt fel az aradi korzón. Diszkrét eleganciája, nemes egyszerűsége, öntudatos bája reáirányította a kíváncsi tekinteteket. Az ismeretlen fiatal uriaszony Roboz Aladárnak, a budapesti „Terézköruti Szinpad” nagyszerű igazgatójának a felesége, aki néhány nap előtt érkezett Aradra barátnőjéhez, dr. Goldschmidt Lipót közismert kitűnő gyermekorvos feleségéhez. Felkerestük Roboz Aladárné — a jónevű divattervezőnőt, hogy a pesti színházi élet készülő szenzációiról halljunk valamit.

— Legnagyobb újság, amiről tudok, — mondja — a Terézköruti Szinpad újjászületése. Először is a faburkolat olyan lesz, mint egy antik koronázó-terem. Csupa bíbor, meg ezüst meg faragás. Olyan angyalok tartják majd az oszlopokat, amilyeneket csak Murilló álmodhattott volna, ha történetesen egy csöpp sejtelmé lett volna a XX. század impresszionista stílusáról. Egészen rendkívüli terem lesz... rejtett világgal, különös fényeffektusokkal, pazar dohányzóval és büffével, de ami a legragyozóbb; a színek és fények a zsölyék és fotójók kacagni fognak. Jókedv bukál a festmények színeiben, gurgulázó hahota hömpölyög a függönyök himzésében, vidám nevetés csilingel a csengők és gongok ütéseiben...

Ha az építész a kőbe dermedt zene akkor ez a színház a színekbe és formákba öntött derűs gondtalan kacagás lesz...

— Árulja el — kérem, kik lesznek a társulat tagjai a jövő színi-szezonban?

— Nos, először is a Békeffy László, ez egy, utána a Salamon Béla, ez kettő. Aztán a Vaszary Piri.

— Ez három — számolom az ujjamot.
— Jajj, Isten őrizz — kap a szavamba — előbb írja talán a Vaszaryt, micsoda sértődések lesznek ebből.

— No, most jön a Rajna Alice.
— Engedj meg kérlek, de talán a Nagy Kovács Ilona jön előbb — szól közbe Goldschmidt Annus.

— Nem, előbb a Rajna Alice, bár én igazán imádom a Nagy-Kovács Ilonát is — vitatkozik Robozné.

— Egy sorba írom mind a kettőt, hölgyeim. Most hová készül?

— Párisba megyek Conrad Veidtékhoz; felesége ugyanis gyerekkori barátnőm. Aztán szétnézek egy kicsit a divat borsorkánykonyhájában, mit főznek a diktátor-főszakácsok. Új impressziókat kell hogy szerezzek, mert jönnek a nagy revük és a nagy toalettek.

— Meddig marad Aradon?

— Csak keddig — mondja helyette Goldschmidt né félíg sirva s Robozné vigaszul őszinte szeretettel csókolja meg barátnőjét.

— A viszontlátásra — bocsuzunk — ha előbb nem, az újjászületett Terézkörutiban...



SODIL VEZET!

Minden segédeszköz között, amely a ruha áztatásához, és mosásához használatos, a „SODIL” a legalkalmasabb, mert: „jó és olcsó”.

1. Minden vizet olyan puhává tesz mint az esőviz, miáltal növeli a szappan hatását, ami megtakarítási jelent.

2. A „SODIL” használata feleslegessé teszi a ruha erős dörzsölését, s így növeli annak tartósságát.

3. „SODIL”-al könnyebben és gyorsabban mosható a ruha, miáltal időt és munkát takarítunk meg.



SAVATOLTAN KLÓRMENTES

Nem gond többé a nagymosás
Ha „SODIL” a segítő társ.

Meghalt a régi Arad egykori legnagyobb lapkiadójának leánya

Rövid gyászhir közölte, hogy özvegy **Haubert** Nándorné, született **Gyulai Mária** meghalt. Csak a beavatottak tudják, hogy e mögött a rövid és szürke hír mögött az aradi újságírás hőskorának emlékei húzódnak meg. Ennek a kornak egyik legnagyobb kiadója volt Gyulai István, az *Arad és Vidéke* kiadótulajdonosa. Egyszerű nyomdászból lett az akkori idők egyik legnagyobb vidéki napilapjának gazdája, aki a jelenlegi *Bratianu*-uccai házban érintkezett a nagy főszerkesztőkkel és újságírókkal: *Frankovics Györggyel*, majd *Méray Horváth Károllyal*, *Tiszti Lajossal* és ezek munkatársaival: *Iványi Ödönnel*, *Sas Edével* és másokkal. A kiadóhivatalban *Kalmár Nándor* volt a jobbkeze, az egyedüli, aki ma is él az akkori idők emberei közül. Gyulai István elhalálozott és özvegye, a félkaru, beteges asszony, nem tudta kellően ellátni a napilapnak a nyomdának ügyeit-bajait. Ugy határozott tehát, hogy segítséget vegyen, *Fixek István* honvédszázados. Ez katona is volt és hihető volt, hogy kellő eréllyel fogja glédában tartani az újságírás rendetlen népet, akivel szemben *Kalmár Nándor* nem bizonyult eléggé fejelemtartónak. Hát nem egészen így volt. *Fixek István* csak az hozta ki a sodrából, ha az újság katonai hireiben fordult elő valami szakhiba. Ilyenkor rákiabált a szerkesztőségre:

— *Ha mégegyszer hadosztályparancsnokságot írnak a hadtestparancsnokság helyett, akkor besoroztatom Kopár urat nyolc hetes póttartalékosnak...*

Sok-sok vitája volt *Tiszti Lajosnak* *Fixek* százados urral, aki mellett bejárt a kiadóhivatalba felesége, a szép *Gyulai Mária* is. Az *Arad és Vidék*nél fennállott katonai uralom azonban megszünt. Gyulai Istvánné meghalt, a százados nyugalomba vonult és végül a lapot eladták a *Vásárhelyi László* vezetése alatt álló agrárius érdeklőségnek. A századosok kivonultak ghioroc-i szőlőjükbe. Ott sem sokáig élvezte a százados a király nyugdíját. Hosszu özvegyiség után Gyulai Mária férjhez ment *Haubert* Nándorhoz, különböző uradalmak volt jószágigazgatójához, akit a lipovai társadalom körüli tevékenységének elismeréséül királyi tanácsossá nevezték ki.

Alig egy esztendeje halt meg *Haubert Nándor* és most követte felesége, *Gyulai Mária*, *Arad* egyik legnagyobb lapkiadójának, *Gyulai István* leánya és a százados-lapkiadónak özvegye. Most már az egykori nagy lap személyzetéből, ugy a kiadóhivatal, mint a szerkesztőség emberei közül alig vannak néhányan az élők sorában. Az *Arad és Vidék*ből egy emlék maradt meg, amelyet kevesen vesznek észre. A *Iosif Vulcan-ucca* egyik tüzfalán meg ma is látható a cég-felirat: *Arad és Vidéke...*

Tíz millió lelt fizet

a munkásbiztosító pénztár a brasovi szerencsétlenség áldozatai hátramaradottjainak

Érdekes részletek a borzalmas katasztrófa ügyében tartott vádtanácsi tárgyalásról

Brasovból jelentik: Nagy érdeklődés közepette tartották meg a vádtanácsi tárgyalást a brasovi repülőgépgyárnál történt borzalmas szerencsétlenség ügyében. Mint ismeretes, az egyik készülő hangár beomlott és tíz munkás meghalt, míg tizenhárman megsebesültek. A vádtanácsi tárgyaláson *Radu Pacu* brasovi főügyész tartotta meg vádbeszédét, amelyben ismertette a történeteket és megállapította, hogy a tartóoszlopokat túl hamar vették ki és ennek tulajdonítható a szerencsétlenség. Kijelentette, hogy a vizsgálat még nem nyert befejezést és ezért a vizsgálat érdeke, hogy a letartóztatott *Ganea* mérnök és *Iova* építész továbbra is

vizsgálati fogságban maradjanak. *Ganea* mérnök szólt fel ezután és elsősorban szakinformációkat adott az építkezésről, majd kijelentette, hogy a betonmunkálatokat teljesen németországi minta után végeztette, majd leszögezte, hogy sem ő, sem pedig *Iova* nem adott utasítást a tartóoszlopok eltávolítására. Kijelentette a mérnök, hogy az országban eddig egy milliárd lei értékben végzett ilyen munkálatokat és sehosem történt baj.

— *‘Az én szerencsétlenségem az — mondotta — hogy bár szerdán este Brasovba érkeztem, nem mentem ki azonnal a munkálatokhoz.*

Iova építész védekezésében kijelentette, hogy nem adott utasítást a tartóoszlopok kiemelésére, valószínűnek tartja, hogy a szerencsétlenség alkalmával meghalt *Sárközl*, aki helyettese volt, adta ki az utasítást. Amikor meglátta, hogy az egyik munkás kalapáccsal veri ki az oszlopokat, odarohant, de már késő volt, a hangár beomlott. *Sípsomo* ügyvéd, *Ganea* védője kéri a szabadlábrahelyezést és kijelenti beszédében, hogy a szerencsétlenségért egyetlen a felelős — a halál. Kéri, ne tegyék tönkre az ország egyik legtehetségesebb mérnökének karrierjét, ami egyenlő lenne az erkölcsi gyilkossággal. *Dr. Ciurea* kijelenti, hogy csak hat halottja volt a szerencsétlenségnek, amelynek *Iova* nem oka. Hosszas tanácskozás után a vádtanács elrendelte *Ganea* szabadlábrahelyezését, míg *Iova* ellen továbbra is fenn tartotta a vizsgálati fogságot. Az ügyvédség *Ganeanál* fellebbezést jelentett be, úgy hogy a mérnök a táblai döntésig fogvamarad.

A sebesültek közül többnek állapotában súlyosbodás állott be.

A munkáspénztár az áldozatok hátramaradottjainak nagyobb összegeket folyósít. Hozzávetett számítások szerint összesen tíz millió lelt kapnak az özvegyek és árvaik.

„Két rossz között választottam”

mondja **Jeritza Mária**, aki másodizben van nászuton Középamerikában

Hollywoodból jelentik: *Jeritza Mária* — mint jelentették — *Hollywoodban* megvolt az esküvője második férjével, *Winfield Shechan* ismert amerikai filmgyárossal. A fiatal pár már elindult nászútra. Az elindulás előtt azonban *Jeritza* még interjút adott az újságíróknak.

— *‘Azt mondjuk az urak, hogy az egész világ csodálkozik azon, hogy én ismét férjhez mentem — mondotta derűs mosollyal az operárekesztő. — Sőt szememre vetik azt is, hogy mindjárt Popper bárótól való válásom után odanyújtottam kezemet új férjemnek. Erre csak azt felelem — és most nagyot nevet a gyönyörű szöke *Jeritza* — a két rossz közül kellett választanom, tehát én a kevésbé rosszat választottam.*

— *Ezzel már meg is indokoltam gyors házasságomat.*

SPORT KÖZLÖNY

A Gloria gólzáporral, az AMEFA csak nehezen győzött a Miclea-kupa első fordulóján

Szombaton a Gloria-pályán mintegy 800 főnyi sportközönség jelenlétében bonyolították le a Miclea-kupa első két meccsét. Az első mérkőzésen a Gloria találkozott az SGA-val és noha a tornászok már két góllal vezettek, a Gloria feljött és végül 8:3 arányban biztosította győzelmét. A másik meccsen az AMEFA került szembe a CAA-val és a munkáscsapat csak minimális arányban tudta biztosítani győzelmét. A két meccsről az alábbi beszámolót adjuk:

Gloria—SGA 8:3 (4:2). Változatos játékkal indul a meccs és a 4. percben az SGA vezet: Schwarz beadását Bosnyák könnyelműen fogja és a jólstartoló Fritz a kapus kezéből talpalja hálóba a labdát (0:1). A 11. percben Fritz szép egyéni játékkal kiugrik és noha a hátvédek nyomják, a hálóba lövi a labdát (0:2.) A 21. percben Weichelt átadásával Barbu I. kiugrik és a kifutó kapus mellett góloz (1:2). A 27. percben Lupas keresztlabdáját Szabó II. „haza” fejele, de olyan pontosan, hogy a labda a bal felsősarokban köt ki (2:2.) A 30. percben Mercea beadását Rohan értékesíti közelről (3:2), a 42. percben pedig Weichelt leadásával Barbu I. újabb gólt (4:2).

Helycsere után eleinte változatos a küzdelem, a 20. percben Barbu átadását Mercea értékesíti (5:2). A 22. percben Dobra éles lövését Löwenberg kiüti és a startoló Mercea betesz a hatodikát (6:2). A 28. percben Igna átadását Dobra teszi hálóba (7:2), majd az SGA lövi a harmadik gólját olyképpen, hogy a 35. percben Fritz pompásan megy el és ügyes huzás után a jobbsarokba lő (7:3.) A 41. percben Barbu leadásából Mercea lövi az utolsó gólt (8:3).

A győztes csapat védelme ezúttal sem volt hibátlan, a halvesorban Lupas, de főként Weichelt játszottak jól, Pecican is kielégített. A csatársornak sem ment a legjobban a játék és a gólok közül számos súlyos védelmi hibából esett. Egyénileg ismét Barbu érdemel említést. Az SGA-ból Löwenberg, Csányi, Nagy és Foita tündek ki. Biró: Ciorogariu.

AMEFA—CAA 1:0 (1:0) A két csapat a következő összeállításban állt fel: AMEFA: Sadovschii—Marschalko, Kovács—Dvorzsák, Szabó Béla, Tóth—Gerold (Cucula), Magold (Perneki), Perneki (Blaskovits), Szida (Batrin), Podruschek. CAA: Endrefi—Vass, Habás—Lingurar II., Szabó János, Kuluncsics—Tolan (Zsiga), Neumann, Miclosi, Karabell, Zsiga (Korányi).

A CAA kezdi a játékot, de az első percek unalmas mezőnyjátékkal telnek el. A 19. percben kornert ér el az AMEFA, Podruschek beadását Perneki fejele, de Endrefi véd. Karabell jó lövése ad Sadovschinek munkát, majd Szida lapos lövését parirozza Endrefi a közönség tapsvihara közepette. A 29. percben esik a mérkőzés egyetlen gólja: Perneki lövését Endrefi kiüti, az újabb lövés kipattan a kapuból, végül Podruschek küldi hálóba a labdát (1:0).

Szünet után a játék csapkodó, a kapusok, különösen Endrefi, néhány szép védést produkálnak és Lingurar jó halfjátéka megy meglepetésszámba. Cucula lövése ad Endrefinek munkát, majd Perneki lövését fogja a kapus. A 23. p-ben kornert az AMEFA ellen, Lingurar lapos lövése foglalkoztatja Sadovschit. A 30. p-ben Korányi lövése kipattan Sadovschitól, Karabell újabb lövése pedig mellé megy. Barin szép lövését remekül menti Endrefi (34. p.), a hátralevő időben pedig már nem adódik említésreméltó esemény.

A győztes csapatban Sadovschii érdemel dicséretet, de a két hátvéd is jól játszott, a halvesor nem tudott az átlagon felülemelkedni, a csatársorban is hiányzott az egység. A CAA-ban Endrefi nagyszerű, a hátvédek szürkék, de szorgalmasak, viszont a halvesorban Lingurar régi napjaira emlékeztető. A csatársor itt sem sokat mutatott. Biró Tomi.

Vasárnap az AMEFA és a Gloria teljes csapataikkal állnak szembe egymással és így nagyszerű küzdelemre van kilátás.

Autonómiát kapott az AMEFA futballszakosztálya

— Gultmann Oszkár, az AMEFA új sportigazgatójának nyilatkozata —

Az AMEFA a sikeresen végződött selejtező meccsek után a nemzeti bajnokság megkezdése előtt minden ívekezetével azon van, hogy a jövőre a selejtező kellemetlenségeit elkerülje és a csapat jelentős szerepet kíván venni a nemzeti bajnokság A) csoportjában. Az egyesület választmányja szerdán tartott ülésén autonómiát szavazott meg a futballszakosztály számára és az autonom szakosztály ügyeit a jövőben az intéző-bizottság önállóan végzi. A sportigazgatói tisztségre megválasztották Gultmann Oszkár ismert régi aradi sportembert, a kinek kitűnő szervezőképessége bizonyára még jobban fellendíti az AMEFA-t. Az egyesület elnöksége elhatározta, hogy

klubirodát nyit, mely Aradon a Str. I. Vulcan 3. sz. alatt már hétfőn megkezdí működését.

Az iroda vezetője Gultmann Oszkár sportigazgató lesz, aki a hivatalos órák alatt készséggel áll a hozzáférők rendelkezésére AMEFA-sportügyekben.

A munkásegység sportigazgatója az egyesület terveiről az alábbi nyilatkozatot tette:

— Ismert tény az, hogy az AMEFA-t a jelenlegi keretek között csak óriási anyagi áldozatok árán lehet fenntartani. A szükséges anyagiakat néhány lelkes sportember teremtette elő és ezek a sportapostolok, most, hogy a nyugodtabb munkához szükséges alapot megteremtették, az egyesület taglétszámának megsokszorozását tűzték ki célul. Az egyesületbe bevonták a kisiparosokat, kereskedőket, tisztviselőket és szabadfoglalkozásukat is és ez-

zel olyan taglétszámot kívánnak elérni, amely az egyesületet anyagilag és erkölcsileg egyaránt támogatná.

A rövidesen meginduló nemzeti bajnoki szezon elé alapos felkészültséggel állunk s minden remény meg van arra nézve, hogy a két aradi divíziós egyesület, a Gloria és az AMEFA sok-sok dicsőséget fog az aradi futballsportnak szerezni.

O Japán főiskolás válogatott—Csehszlovákia 64:62. A japán főiskolások Prágában Csehszlovákia válogatott atlétacsapatával mérköztek és minimális arányban győztek.

O Argentína—Uruguay 3:0. Buenos Airesben 40.000 néző jelenlétében mérkőzött a két ország profiválogatott csapata és izgalmas küzdelem után az argentin csapat biztosan győzött.

O Megérkezett Kertész Gyula, az AMEFA edzője. Kertész Gyula, az AMEFA trénera 10 napi szabadságát Budapesten töltötte el és ma visszaérkezett Aradra, hogy az AMEFA további edzéseit irányítsa.

Az aradi római katolikus

zárdai ovódában, elemi leányiskolában és gimnáziumban az 1935—36. tanévi bairatások

szeptember hó 2, 3, 4 és 5-én d. e. 8—1 óráig tartanak.

A gimnázium I. osztályába a felvételi vizsga szeptember 4-én, a javítóvizsgálatok 5-én d. e. 8 órakor kezdődnek. A tanítás szeptember 15-én a 11 órai szt. misével kapcsolatos ünnepélyes „Veni Sancte”-val veszi kezdetét. 4787

*Finom órák javítását
a legprecízebben csakis 4537*
BUSCHI E. garantálja
Strada Bratianu (Minorita-palota)

Együttműködik a két aradi divíziós egyesület

Az AMEFA és Gloria, Arad két divíziós egyesülete között az ediginél szorosabb kapcsolat jött létre, amelyre vonatkozólag Szabó Miklós, az AMEFA társelnöke a következő nyilatkozatot tette:

Az AMEFA elnöksége mindent elkövet, hogy a társegyesületekkel, különösképpen pedig a Gloriával olyan intenzív együttműködést fejtsen ki, amely Arad egyetemes futballsportját fellendíti. A két egyesület közötti jóviszonyt mi sem dokumentálja jobban, minthogy a szezon megkezdése előtt barátságos mérkőzést bonyolítottunk le, ami három év óta ezuttal történik első ízben. A közönséghez ezalkalommal azon kéréssel fordulok, hogy sportszerűen, a sport nemes szellemében buzdítsa azt a csapatot, amelynek híve. A Gloriával vasárnap a pályán 90 percig küzdünk, de a meccs végeztével együtt dolgozunk továbbra is a Gloriával az aradi futballsport sikeréért.

Megérkezett Aradra Kis Sándor dr. aradi vágóhídi igazgató szabadlábrahelyezését közlő semmitőszéki távirat

Rendkívül súlyos a kórházban fekvő igazgató állapota. — Visszarendelték az őrizetet a betegszobából.

Ma délelőtt megérkezett Aradra a semmitőszéki távirat, amely közli, hogy a legfelsőbb semmitőszék — mint azt már megirtuk — elrendelte dr. Kis Sándor aradi vágóhídi igazgató szabadlábrahelyezését. A szabadlábrahelyezés csak formai, miután az igazgató ugyanott marad, ahol a legutóbbi heteket töltötte: az aradi kórházban és csupán annyit látható jelét látni a szabadlábrahelyezésnek, hogy visszarendelték azt a rendőrt, aki a betegszobában szolgálatot teljesített. Az igazgató állapota rendkívül súlyos — mint ismeretes, trombozissal szállították kórházba — és az orvosi vélemények szerint az elkövetkező hét döntő befolyással lesz Kis dr. egészségi állapotára. A főtárgyalás kitűzése ügyében még nem történt intézkedés.

Nagy társadalmi botrány Varsóban

A grófné barátai és barátnői

Varsóból jelentik: A mai lapok hasábos tudósításokat közölnek a lengyel főváros nagy társadalmi botrányáról. Az történt, hogy névtelen feljelentés alapján a bünygyi rendőrség detektívjei behatoltak egy nagy szerepet játszó grófné előkelően berendezett lakásába és rajtaütöttek egy visszatartó feketemiséen.

A grófné azelőtt cirkuszi lovárnő volt, akitől botrányos életmódja miatt rövid házasság után elvált a férje, egy történelmi nevet viselő lengyel arisztokrata és a grófné azután összeállott egy cirkuszbéli istálló-mesterrel, aki mellette mint titkár és „üzletárs” szerepelt. A detektívek levelezést és üzleti könyveket foglaltak le, amelyekből kiderült, hogy a grófné vagyonos férfiaknak jó pénzen a legelőkelőbb lengyel társaságokban barátnőket szerzett s tényüzzéssel berendezett lakása volt a találkahely. Az összegek is be voltak vezetve, hogy minden egyes esetben megnévt jövedélmezett az üzlet és mennyit juttatott a kompromittált nőknek. A grófnét és titkárát letartóztatták, a meglepett párokat ellenben igazolás után szabadon engedték, de attól nem fogtak szabadulni, hogy a bünyörben mint társ szerepeljenek a lélekkutárnő ellen. Bizonyítójövedelmező volt az üzlet, mert a grófné versenyistállója is van.

Az egykori monarchia utolsó romantikus bankárjának útja a dollármillióktól a szerény garçonlakásig

Hermányi-Herzmann Jenő, akinek Pesten, Bécsben és Berlinben voltak üzletházai, koldusszegényen halt meg — Riórt egy érdekes és értékes ízlétekről, akinek áldozatkészsége iránt IV. Károly király is érdeklődött

Budapestről jelentik: A közelmúltban meghalt Hermányi-Herzmann Jenő Tivadar, a monarchia utolsó romantikus bankárja. Ötvennégy éves volt, szivbaj ölte meg. A háboruban és a konjunkturális időkben Bécs és Budapest egyik legtöbbet emlegetett közgazdasági vezető egyénisége volt, akinek

a vagyonát körülbelül 2 millió dollárba becsülték.

Most szegényen halt meg, utolsó napjait hozzátartozói viselték a gondját. Érdemes néhány sorban megírni ennek a külön embernek karrierjét, mely egyidőben a királyi trónt érintette, hogy azután koldusszegényen bucsúzzon az élők sorából. Apja a békeidők fejlődő és nagyarányokban dolgozó Budapestjének egyik leggazdagabb embere volt. Herzmann Bertalannak hívták, nagystíliú gabonaüzletet bonyolított le és a tőzsde egyik jelentős tagja volt. Később tőzsdetanácsosnak is megválasztották. Több háza volt a Lipótvárosban. Két gyermeke volt, egy leány, Irén, akit Graur Vilmos, a híres ecetgyáros vett el feleségül. Egyetlen fia, Jenő Tivadar, vállalkozásainak kiszemelt utóda.

A fiu nagyon tehetségesnek bizonyult, ő már az a bizonyos második generáció volt, amelyik beleszületett a nagy vagyonba és nem ismerte azokat a súlyos küzdelmeket, melyek annak megszerzésével egyúttartottak.

A fiu a nagy vagyonhoz illő életmódot s azzal arányban álló nagystíliú üzleteket kedvelte.

Fiatalos próbálkozásai balul végződtek, mire az apja mindent elrendezett és a fiút kiküldte Amerikába, nem annyira feledni, mint inkább tanulni.

Apa és fia stílusa

Herzmann Jenő Tivadar nagyszerűen feltalálta magát Amerikában, ami akkor valóban a korlátlan lehetőségek hazája volt és olyan eredményes üzleteket bonyolított le, hogy saját erejéből szép kis vagyont is szerzett. Gazdagon tért haza és az apja boldogan ölelte keblére a tékozló fiúból lett komoly üzletembert. A fiu ekkor is sokat adott a stílusról. Megkérdezte apjától: mennyit fizetett ki adósságainak a rendezésére és

ezt a jelentős összeget szemrebbenés nélkül visszatérítette apjának.

Kitört a háború és Herzmann Jenő Tivadar feltűnt Bécsben, ahol a fékezhetetlen vállalkozási kedv produktív kitombolási lehetőséget talált az akkor kezdődő nagy konjunkturában. Herzmann a hadügyminisztérium körül kezdte meg operációját. Először jótékonykodni kezdett. A Vöröskereszt mellett hazafias áldozatkészségének ismételt fényes megnyilvánulását adta, amelyekkel a legmagasabb körök érdeklődését és elismerését kivívták.

Amikor IV. Károly király trónralépett és 1916. decemberében Budán országgrázó ünnepségek mellett Zita királynéval megkoronázták.

Herzmann Jenő Tivadar négyfogatu díshíntót küldött alázatos hódolata jeléül a királynénak, gyönyörű ajándékokat az akkor gyermek Ottó királyiának és testvéreinek.

A királyi udvartól később meglehetősen köszönőlevelet is kapott.

Herzmann Jenő Tivadar ebben az időben belügyminiszteri engedéllyel felvette a Hermányi nevet. Titkos vágya volt, hogy Hermányi névvel magyar nemességet kap. Erről a lehetőségről annak idején sokat beszéltek, különösen, amikor a

Pasaréten levő telkein saját költségén Budapest háborús biztonsága érdekében lövészárkokat ásattak

és egyéb védelmi berendezést is létesített. Akkor Károly király Zita királynéval együtt személye-

Bankok, kereskedők, iparosok figyelembe!

Modern könyvkötészetemet kiegészíttem vonalozó intézettel.

Mindenféle üzleti könyvet és vonalozott nyomtatványt a legpontosabban és legújutányosabban készítik. — Akta makulatura papirokat magas áron vesznek.

Davidovits könyvkötészet
Arad, Bul. Regina Maria 24. (Hermann udvar.)

sen is meglepetésként Hermányi-Herzmann áldozatkész hadibefektetéseit.

Abban az időben már óriási méretű üzleteket bonyolított le. Vagyona napról-napra gyarapodott és társadalmi megbecsülése is nőttön-nőtt. Bécsben az előkelő Wiener Cercle és Residenz Club gyakori vendége volt.

Nagy tételekben játszott és súlyt helyezt rá, hogy stílusos játékosnak tartassák.

Ugyanabban az időben Budapesten a legelőkelőbb Hungaria Klubban szintén a legnagyobb játékosok egyike volt.

Közben a lóversenyen is próbára tette szerencsét, amely vállalkozásaiban és a kártyaasztal mellett híven szolgált. Istállót tartott Bécsben és nagy fogadásokat is kötött.

Üzleti vállalkozásaiban olyan nagy arányokat öltött, hogy Boselhez hasonlították.

és Középeurópa egyik legnagyobb bankárjának tartották.

Egyidőben volt bankháza Bécsben, Berlinben és Budapesten. Mindhárom helyen nagy üzleteket bonyolított le. Bécsben volt a központ. Egy üzleti csatározása révén az ausztriai berndorfi Krupp-művek részvényeivel kezdett foglalkozni és amikor fantáziát látott ebben, annyira belement a vállalkozásba, hogy

a hatalmas Krupp-művek ausztriai részvényeinek egyharmad részét saját céljaira megvásárolta.

Uglátszott, hogy minden arannyá válik a kezén és minden vállalkozása szerencsésen végződik. Nagyon sokan igazodtak hozzá. Egy nagy üzlete azonban nem sikerült,

a szerencse elpartolt tőle és soha többé nem tudta visszahódítani.

Ez a végzetes manőver a frankkontremin volt, amelynek egyik láthatatlan és a háttérből dirigáló karmesterre Hermányi-Herzmann volt. Óriási vagyont veszített és elvesztette fejét is.

A hirtelen bukás után szédületes zuhanás következett pályáján, amely a teljes bukást jelentette, a három bankház megszűnését és Budapestre való visszatérését.

Családi életében is megsínylette a hirtelen bukást. Még „tehetséges kezdő” korában nősült meg először, Okányi Schwartz Gyula leányát vette el feleségül, ebből a házasságból egy fia született. Később elvált és a bécsi szerencsés napok idejében újból megnősült. Egy szép és gazdag bécsi társaságbeli urileányt vett el feleségül. Ebből a házasságból egy leány született.

A bécsi ház felszámolása után Hermányi-Herzmann elvált második feleségétől is

és gyönyörű emlékekkel gazdagon, de anyagiakban teljesen szegényen tért vissza egyedül Budapestre.

Miniszteri rendeletre elhalasztották az aradi református papválasztást

A választás csak a miniszteri határozat után történhet meg

Ismeretes, hogy nemrégiben Aradon járt Ienciu kultuszminiszteri vezérfelügyelő, aki vizsgálatot folytatott le az aradi református papválasztás ügyében. A vizsgálat annak a memorandumnak következtében történt, amelyet Nagy Zoltán aradi hívei dr. Hentiu Ioan aradi ügyvéd után nyújtottak be a kultuszminiszterhez, akinek közbelépését kérték az aradi választás ügyében hozott egyházi bírósági döntésnek megsemmisítése érdekében. Ienciu vezérfelügyelő Aradról Oradeára utazott, ahol megbeszélést folytatott dr. Sulvok István református püspökkel, majd áttanulmányozta a papválasztás ügyének aktáit és visszautazott a fővárosba.

Mint Bucurestiből, a kultuszminisztériumból értesülünk, a vezérfelügyelő csak szeptember első napjaiban terjeszti Lapedatu kultusz-



O fájdalom öregit

a Pyramidon-tabletták azonban elűzik a fájdalmakat és megszabadítják a kellemetlen rosszüllétektől, a kritikus napokon.



A nehéz napokban sem mondott le különös kedvteléseiről. Naponta kiment a nagycsarnokba, ott saját maga választotta ki „nyersen a menülét” és aztán a bevásárolt élelmicikkeket elvitte a vendéglőbe, ahol elkészítette magának.

A könnyen felfogott szomorú napokat tragikus esemény zavarta meg. Néhány évvel ezelőtt történt, hogy özvegy édesanyja a Perczel Mórucca 4. számú ház negyedik emeletéről az udvarra vetette magát és meghalt.

Hermányi-Herzmann komoly biztosítási összességhez jutott édesanyja halála után, felébresztette benne a reményt az újabb előretörésre. Ismét megjelent a budapesti tőzsdén, ahol azonban a régi hírnév feloszlott emlékei csak az elmúlt legendás nagyságot juttatták a parketten mozgó tőzsdetagozok eszébe és ez az újabb üzleti lehetőségeket már szinte alapszinten megheiusította.

Napidíj és garzonlakás

Hermányi-Herzmann nem mondott le az új karrieréről, sokat próbálkozott, még többet csalódott s aztán elvesztett mindent. Családjára s így különösen nővére sokszor állt mellette, sok áldozatot hozott érte, végül is

ugy rendezték ügyeit, hogy naponta fizetendő apanázst és a régi Perczel Mór-uccai Herzmann-házban egy szerény garzonlakást biztosítottak számára.

Az elmúlt hónapokban a régi emlékek álmáin elmerengve, a nővérétől kapottapidíjjal biztosított csendes életet élte. Közben szivbaja mindjobban elhatalmasodott, napról-napra legyengült a szervezete és megdőbentően veszített a testi-lyából. Szivbaja miatt nemrégén kórházba kellett vinni, ahol teljesen szegényen halt meg. Nem maradt utána más, mint az a néhány királyi köszönőlevél, amelyet halála napjaitól kezdve őrzött.

miniszter elé az aradi református papválasztás ügyében jelentését.

Addig is a minisztérium átirathban kérte fel az oradeai püspökséget, halassza el az új papválasztást mindaddig, amíg a minisztérium a memorandum ügyében nem hozza meg döntését.

Ílymódon egyelőre nem kerülhet sor az aradi református papválasztásra, amíg a minisztérium nem határoz a Nagy Zoltán hívek ama kérelme felett, hogy jelentse ki jogerősnek az elmúlt választás eredményét, vagy pedig semmisítse meg az egyházmegyei bíróság döntését és rendeljen el új választást, amelyen mind egyik jelölt részt vehet. Református körökben nagy érdeklődés előzi meg a további fejleményeket.

Szeptember 15-én Magyar népi ünnepély a Városligetben!

KÖZGAZDASÁGI KÖZLÖNY

Súlyos károkat okoz a vagonhiány az aradi fakereskedőknek és a fatermelőknek

Az aradi CFR áthelyezésének újabb kellemetlen következményei — Helek óta hiába várnak szállításra a felhalmozott tűzifakészletek

Csaknem minden évben többször is jelentkeznek azok a kellemetlenségek, amelyek a CFR igazgatóságának Aradról való elhelyezéséből származnak. Ez a város óriási gabonatermő és erdővidék természetes központja és több évtizeden át az itteni vasutigazgatóság gondoskodott a személy-, valamint a teheráruforgalom zavartalan lebonyolításáról. Mindaddig, amíg az aradi vasutigazgatóság forgalmi osztályát át nem helyezték Timisoarara, csak jelentéktelen zavarok mutatkoztak, de amióta a szomszédos városból irányítják a forgalmat, azóta évenként többször is megbénul a teherszállítás.

Az aradi fapiacot például már hetek óta valóságosan izgalomban tartja az a sajnálatos tény, hogy úgy a Mures, mint a Cris völgyében levő vasúti állomásokon csak a legnagyobb küzdelemmel lehet vaggont szerezni.

Tudvalevőleg augusztusban és szeptemberben szerzik be a fakereskedők és a fogyasztók közötti tüzelőanyagukat; ilyenkor megtízszereződik a vasut teherforgalma és ezért a timisoarai vasutigazgatóságnak jóelőre gondoskodni kellene, hogy állandóan megfelelő mennyiségű nyitott vagon álljon a fatermelők és fakereskedők rendelkezésére.

Kétségbeejtő csapást és kiszámíthatatlan károkat okoz az aradi fapiacnak a hetek óta tartó vagonhiány.

A legrégebbi fakereskedők tehetetlenül kénytelenek nézni: hogyan mulnak el a szállításra legalkalmasabb napok, anélkül, hogy Boacsigról, Sebisről, Gurahontról, Zamból, Conopról, Radnáról és más erdővidéki állomásokról akárcsak egyetlen vagon fát is kaphatnának. Szinte óráról-órára sürgetik az említett állomásokon a vagonkiutalást, de a

kérésnek nincs eredménye.

Néhány héttel ezelőtt kezdődött meg az adók legszigorubb mérvű behajtása, egymásután szólanak meg a dobok a kereskedők és iparosok üzletei vagy műhelyei előtt, mert a tulajdonosok képtelenek olyan pontosan fizetni adóikat, mint ezelőtt. De amikor a súlyos gazdasági okokon kívül még ilyen adminisztratív nehézségek is akadályozzák az üzleti forgalmat és azt, hogy tisztességes munkával megfelelően kihasználhassák az üzleti szezon, hogyan tegyenek eleget adófizetési kötelezettségüknek. A legilletékesebb fórumok sem gondoskodnak a szállítási eszközökről, amelyek nélküli lehetetlenség az üzleti és ennek nyomán az adókötelezettségeknek eleget tenni.

A fakereskedőkön kívül az Aradi Közlöny munkatársa a gabonacégeknek is érdeklődött a szállítási lehetőségekről. Azt a választ kaptuk tőlük, hogy ezelőtt minden állomáson elég zárt vagon állt rendelkezésükre, de az utóbbi időben néha egy-két napig várniok kell a vagonra. Ugyalászik a vagonhiány legnagyobb mértékben a nyitott kocsioknál jelentkeznek, mert a fát leginkább ezekben szállítják.

Az Aradi Közlöny szerkesztősége ebben a fontos közgazdasági ügyben kérdést intézett a CFR igazgatóságának aradi kirendeltségéhez, de ott csak annyit mondtak, hogy nálunk csupán a pályafenntartási osztály maradt, a forgalmi osztály Timisoarán van és kizárólag annak hatáskörébe tartozik a vagonok elosztása és kiutalása.

Az illetékes érdekképviseleti fórumok bizonyára sürgősen közbenjárnak az említett ügyosztálynál, hogy az aradi fakereskedelmet erősen károsító vagonhiány sürgősen megszűnjön.

Bucuresti—Odessza: huszórás vonatut

Tighinában befejeződött a Dnyeszter-híd építése és legközelebb megindul a vasúti forgalom a román—oros viszonylatban — Fővárosi újságírók érdekes kirándulása az 1919-ben felrobbantott Dnyeszter-hídjeljáróhoz

Rendkívül érdekes tudósítások számolnak be arról, hogy Maxim, miniszterelnökségi sajtófőnök vezetése alatt a bucuresti-i napilapok munkatársai kiutaztak a basarabiai Tighinára, hogy közvetlenül meggyőződjenek az új Dnyeszter-híd munkálatainak befejezéséről. Ez a híd, amelynek innesső feljáróját 1919-ben felrobbantották, az oroszországi oldalon, Tirasnál most is jó állapotban van és mivel a tighinai oldalon a kitűnően épített pillérekre már ráhelyezték a súlyos vasbetonrészeket, a híd a legrövidebb időn belül használhatóvá válik. A híd íveit már festik is, hogy legközelebb átadják a forgalomnak.

A hidon kettős sínpar vezet végig, az egyik a román vasut, a másik pedig, amely széles vágányu, az orosz vasúti kocsi számára épült. Szeptember elején feltétlenül megindul a rendes személy- és teherforgalom. Tighina határállomás kiépítését most fejezik be: a várótermek és egyéb új épületek már elkészültek és semmi akadálya sincs a személy- és teherforgalom megindulásának.

A vonatok közvetlenül haladnak át az innesső oldalon és csak egy helyen, az orosz Tirasban

megy végbe az utelvelek átvizsgálása, valamint a vámolás is.

Legközelebb közös vasúti konferenciát tartanak, amelyen pontosan megállapítják a vonat menetrendjét. Annyi már most is megállapítható, hogy gyorsvonaton Bucurestiből Odesszáig husz óráig tart az út.

= A 75 kilogrammos buza exportja után is folyósítják a kiviteli jutalmat Bucurestiből jelentik: A buzaértékesítő-bizottság Negru alminiszter elnökle alatt ülést tartott, amelyen elhatározták, hogy az export prémiumos búzát 77 kilogramról, 75 kg.-ra (12 százalékos adalékkal) szállítják le, tehát most már azok is kapnak kiviteli jutalmat, akik 75 kilogramos búzát exportálnak. A kiviteli jutalom vagononként 10.000 lei és ez az ár szeptemberben is fenmarad. Megállapították, hogy a lisztet 12.500 leies export prémium mellett lehetőség exportálni, mert az exportőrök így nem találják meg számításukat. A liszt kiviteli jutalom megállapítását a jövő hétre halasztották.

= Harmincmillió leit költ az állam a szárazság által sújtott lakosság vetőmagvaira. Mint Bucurestiből jelentik, a mezőgazdaságot irányító országos bizottság Sassu miniszter elnökle alatt ülést tartott, amelyen a miniszter beszámolt arról, hogy a kormány 30 millió leit szavazott meg a szárazság következtében súlyos helyzetbe jutott vidékek gazdái számára szállítandó vetőmag segélyekre és egyéb mezőgazdasági beruházásokra. Az állam sok helyen a vetőmag kilóját csak 2 leiert adja a gazdának, tehát 50 százalékkal olcsóbban a napi áránál.

Két év alatt többmilliárd leit juttatott az állam a termelőknek

A belföldi és világpiacon buza-ár közötti különbözeti szenzációs adatai. — Az országos buza-kormánybizottság már befejezi működését.

A „Zorile” című bucuresti-i napilap azt a feltűnő hírt közli, hogy a buza-kormánybizottság befejezte működését és üzleteit felszámolja. Ez alkalomból a lap érdekes kimutatást közöl az utóbbi évek buza-terméséről, a belföldi és a világpiacon buza-ár közötti különbözetről, valamint buza-exportunk pénzügyi eredményeiről. Eszerint 1933-ban 32.400 vagon, 1934-ben pedig 22.000 vagon, 2 év alatt tehát 54.400 vagon búzát exportáltunk.

A buza világarparitációs ára vagononként 15 000 lei volt, de nálunk a buza-kormánybizottság beavatkozó vásárlásai következtében 1933-ban a buza ára 33.500 leiben, 1934-ben pedig 43.500 leiben alakult ki, tehát 1933-ban minden vagonnál 18.500 lei, 1934-ben pedig 28.500 lei volt a felár a földbirtokosok, illetve a termelők javára.

Mivel a buzaárak emeléséhez és fenntartásához szükséges összeget tudvalevőleg az állam folyósította, erre a célra két év alatt 200 millió leit fordított a kincstár a Banca Nationala útján. Ebben az összegben — az exportár különbözeten kívül — benne vannak a szállítási, a raktározási és ehhez hasonló egyéb díjak is.

1931-ben hatalmas volt a buza-termés, mert 368.000 vagon buza termelt és az állam 103.828 vagon buza és liszt exportálása folytán egymillió 38 millió lei exportjutalmat fizetett ki. Ugyanis vagononként 10.000 lei volt az exportjutalom, ami lényegében szintén a földbirtokosok és más termelők számára jutott.

1931-ben az állam 52 százalékkal járult hozzá a buza árkülönbözeti összegéhez, mert hiszen hivatalos intervenció vásárlás nélkül nálunk is csak 15—20.000 leies színvonalon maradt volna egy vagon buza. Ez az árkülönbözeti hozzájárulás 1933-ban és 1934-ben már csak 1.8 százalék volt, mert a buza ára önmagától is felemelkedett.

Az idei termésű buza árának fenntartásához szintén jelentékeny összeggel járult hozzá az állam. Vagononként 20.000 lei az árkülönbözeti világpiacon és a mi belföldi árunk között. A folyó évben 30.000 vagon búzát fogunk exportálni. Nálunk a hivatalos vásárlási beavatkozás következtében a belföldi ár vagononként 44.000 lei, de a világpiacon ár csak 24.000 lei, tehát vagononként 20.000 leit kell az államnak úgy a 10 ezer leies vagononkénti kiviteli jutalommal, mint a belföldi felárral pótolni. Harmincezer vagonnál ez a különbözeti 600 millió leit tesz ki az államkincstár terhére. Az egész termést az idén 260 ezer vagonra becsülik és mivel állami beavatkozás nélkül igen alacsony volna a buza ára, tehát a termelők a buza-kormánybizottság intervenciózus vásárlásai következtében ismét többmilliárd leies felárhoz jutnak, ami részben az államkincstárt, de legnagyobb részben a fogyasztók közötti terhelést, mert hivatalos beavatkozás nélkül most nálunk is vagononként csak 20 ezer lei volna a buza ára. Ezek az érdekes adatok azt igazolják, hogy az ország vezetői már évek óta sokmilliárd leit többletjövedelemhez juttatják a termelőket.

= Három hónappal meghosszabbították a francia árubehozatali engedélyeket. Mint Bucurestiből jelentik, e hó 20-án megkötötték az új román—francia egyezményt, amelynek alapján a Franciaországból importálandó áruk behozatali engedélyt automatikusan meghosszabbították. E meghosszabbítás alapja az 1935. július 19-i körrendelet, amelyet egyes fórumok tévesen értelmeztek. Azok az import-engedélyek, amelyeket 1935. április 1. után bocsájtottak ki, most 3 hónappal meghosszabbították és az érvényességhez nem szükséges más, csak a Banca Nationala-nak az a deviza-átutalási láttamozása, amelyet ez év április 1-től minden behozatali autorizációra rávezetnek. A francia—román egyezmény alapján a Franciaországból hozzánk importálandó áruk számláival együtt a kontingens-engedélyt is benyújtják Jegybankhoz és akkor simán megkapják a deviza-átutalási láttamozást.

Villanyt,
csillárt,
legolcsóbban szerel, javít
Gonda Róbert
villanyszerelő és mechanikus
Strada Bratianu 17. 2732

Saját érdekében

kérje mindig a cukrot, sót és lisztet

50 kgr.-os papírzsák

csomagolásban, mert ezek a papír-
4193 zsákok tartósak, olesók és higiénikusak

Mától kezdve érvényes a budapesti őszi vásár 50 százalékos utazási kedvezménye

Budapesti tudósítónk jelenti: Budapesten nagy előkészületek folynak. Egy hét múlva, augusztus 30-ikán megnyílik az Őszi Lakberendezési és Háztartási Vásár, mely ezúttal csak tizenegy napig, vagyis szeptember 9-ikéig tart. A vásárral kapcsolatban igen sok külföldi érkezésével számolnak, mivel a magyar vasutak mindazoknak, akik vásárigazolvánnyal érkeznek, augusztus 24-től, vagyis tegnaptól kezdve egészen szeptember 9-ig 50 százalékos utazási kedvezményt nyújtanak, amely a visszautazásra augusztus 30-tól szeptember 16-ig érvényes. Összesen tehát három teljes hét áll rendelkezésre a félúru ide-, illetve visszautazásra. A vásárigazolványokat a nagy menetjegyirodák árulják, de beszerezhető magától az Őszi Vásártól is, melynek irodája Budapest, VI., Gróf Zichy Jenő-ucca 4. szám alatt, postán is megküldi mindenkinek 4.50 pengő darabonkénti ár ellenében.

Ingatlancsere Aradon

Riszter Antal eladott a Str. Barbu Lăutaru-n egy 61 □-öles és egy 99 □-öles telket 24.000 leiért Miculită Gizának. — Hajdu Ferenc eladott a Libás-dűllőben egy 278 □-öles telket 14.000 leiért Kása György és neje-
nek. — Virág Kálmán és neje eladták a Bulv. Reg. Carol I. 2. számú 154 □-öles házhelyet 80.000 leiért Terecian Trajánának. — Horvát Istvánné eladta a Rozér-dűllői 200 □-öles telket 12.000 leiért Pap László és ne-
jének. — Szántó Mária eladta a Birkás-dűllői 150 □-öles telkét 15.000 leiért Rănuceanu Ioan és neje-
nek. Molnár József eladott a Cișelilor-dűllőben egy 2 kat, hold szántót 5000 leiért Katić Milivojnak. — Molnár András és neje eladták a Str. O. Iosif-on egy 300 □-öles telket 20.000 leiért Balogh Sándor és neje-
nek.

Színház — Irodalom — Művészet

»Aki mer, az nyer«

Dálnoky Dudus nagysikerű bucsuja

A budapesti színházi szezon egyik nagy sikerét, az „Aki mer, az nyer” című operettet választotta bucsuestélyének darabjává Dálnoky Dudus, az aradi színház eltávozó kedvelt szubrettje. Nagy számu közönség tapsolta végig az operettet, a felvonások végén ismételten is a függöny elé hiva Dálnoky Dudust, aki tudvalevőleg a jövő színi szezonra az oradeai színházhoz szerződött. Dálnoky Dudus jól választott az „Aki mer, az nyer” című darabbal, mert a kitűnő szerep alakításával valóban sikerült a nézőtérn ünnepi hangulatot teremteni.

Ennek a hangulatnak előidézéséhez természetesen hozzájárultak a többi, kitűnő szereplők is, a színpadra vendégeként visszatért id. Szendrey Mihály, valamint ifj. Szendrey Mihály, a humorról és kacagásról gondoskodó Felhő Ervin, az elegáns Hegyessy Magda, valamint Karsai Böske, Németh Böske, Ágai Margit, a kitűnő Jávor, a sokoldalú Bihary Zoltán, Kun Dezső és Kovács Dezső.

Szeptember elején nyílik meg az aradi Újságíró Klub

Az aradi Újságíró Klub helyiségei olyanok most, mintha felszántották volna. Az új padozatot alapozták a parketta-munkások, miközben a fejük felett emeletes állványokon dolgoznak a kőművesek, villanyszerelők és a festők. Előreláthatólag még két hetet vesznek igénybe az átalakítási és berendezési munkálatok és szeptember 7—10. között megtörténik az ünnepélyes megnyitó.

Ugyancsak a hét folyamán, szerdán vagy csütörtökön fog megnyílni a klub irodája is, amelynek hivatalos órái alatt telefonon is lehet közölni a klubba való belépési szándékot. A klubtagság rendezése azért is fontos, mert már a megnyitó alkalmával is csak rendes tagok jelenhetnek meg a klub helyiségeiben.

Rádió műsor

— Romániai időszámítás —

VASÁRNAP, AUGUSZTUS 25.

Bucuresti. 12: Egyházi zene. 1.20: Rádiózenekar. 1.35: Gramofon. 2.35: Gramofon. 6: Táncczene. 7.15: Táncczene. 8.20: Hangosfilmlemez. 9.15: Rádiózenekar. 10: Rádiózenekar. 11.20: Gramofon. Utána: Román népzene. — Budapest I. 10.15: Hírek. 11—12.10: Róm. kath. istentisztelet. 12.15—1.15: Evangélikus istentisztelet. 1.30: Budapesti Hangverseny Zenekar. 3: Hanglemezek. 4.50: Mándits-szalonzene. 5.30: A Nemzeti Színház megnyitása 1837-ben. Rexa Dezső előadása. 7.20: Cigányzene. 8.30: Kassai képek. Márai Sándor felolvasása. 9: Steiner Ferenc kamaraiének Schubert-dalokat ad elő. 9.35: „Szent Márton rózsafái”. Fálusi történet 4 felvonásban. 11.30: Sporteredmények. 12: Jazz-zenekar. — Budapest II. 12.20—1.35: Szalonzene. 1.45—2.45: Hanglemezek. 4: Az 1. honvédgyalog-ezred zenekara. 4.45: Mi újság Magyarországon. 7.35: Kosztolányi Dezső beszél Andersen meséiről. 7.35—8.55: Hanglemezek. 9.10: Ardeal felfedezése. 9.40: Hírek. 10.15—11.15: Cigányzenekar. — Bécs. 11.15: Gramofonlemez. 12.45: Kamarazene Salzburgból. 2: Szórakoztató zene. 4.15: Könyvszemle. 4.40: Kamarazene. 5.50: Lehár-művek gramofonon. 8.05: Hírek. 8.50: Kurt Baum (tenor) dalokat és áriákat énekel. 9.30: „Bor, dal, asszony”. Dr. Lothar Riedinger rádióegyvelege. 11: Hírek. 11.25: Jazz. 12.45—2: Cigányzene Budapestről. Belgrád. 10.30: Prvoszlav istentisztelet. 1: Rádiózenekar. 2.15: Hegedűszámok. 5: Fuvószene. 6.30: Énekar. 8: Gramofon. 9: Jugoszláv-est. 11.20: Rádiózenekar. 12.30: Éttermi zene. — Berlin. 7.30: Hamburg. 1: Könyvzene. 3.15: Könyvzene. 5: Deutschlandsender. 8: Beethoven: Andante favori és Trio, op. 1. 9—1: Tarka műsor. Utána: Szórakoztató zene, Deutschlandsender. 1: Johann Strauss-művek. 2: Könyvzene. 5: Könyvzene. 7.30: Fuvószene. 9—1: Tarka műsor. Utána: Táncczene. — Milano. 1.30: Gramofon. 2.15: Könyvzene. 2.40: Gramofon. 6.30: Táncczene. 9.40: „La serva padrona”. Pergolesi operája. 10.30: „La flamma”. Dunaudvar opera. — Pozsony. 2.45: Gramofon. 6.30: Szlovák népdalok. 6.55: Magyar közvetítés kamarazenevel. 7.55: Gramofon. 8.15: Mor. Ostrava. 9.15: Balalajkzene. 10: Népdalok harmonikán. 10.25: Mor. Ostrava. 11.50: Prága.

HÉTFŐ, AUGUSZTUS 26.

Bucuresti. 1.05: Gramofon. 1.55: Gramofon. 2.35: Gramofon. 6: Rádiózenekar. Urbach-Schubert: Erinnerung. Fantasie P. Juon. Humoristischer Festzug. Muszorgszkij: Phantastische Vision. Ketelbey: Japanischer Wanderschirm. Koenipfert: Weiss wie Schnee. Tanz. Bartók: Rumänische Tänze. 8: Falstaff, Verdi operája Salzburgból. Utána éttermi zene. — Budapest I. 7.45: Torna. Utána hanglemezek. 11: Hírek. 11.20: Házassági tanácsadó 1764-ből. Felolvasás. 11.45: Lányok pályaválasztása. Felolvasás. 1: Déli harangszó. 1.05: Boross Margit énekel, Zengő (Singer) Ibolyka hegedül, zongorán kíséri Pongrácz László. 2.30: Setét György szalonzene. 5.10: A rádió diákkéldője. 6: A Szépművészeti Múzeum rézmetszetei. 6.30: szegedi

A HAMBURG-AMERIKA LINE

hajóival a világ összes kikötőibe utazhat:

Gyorsjáratok

Észak-Amerika, Kanada, Középamerika
(Columbia, Venezuela)
CUBA, MEXICO, DELAMERIKA, AFRIKA-ba.

Csakis elsőrendű hajók, kitűnő kényelemmel. — Kiszolgálás és ellátás a legméréskeltebb áron.

Olesó tanulmányi utazások Amerikába beutazás bármikor.

Kérjen információt és prospektust a
Hamburg-Amerika Linie S. A. R.-
től, Timisoara, Str. Meroy 1. és

Künstler A.

Vizum- és utazási irodától, 461
Arad, Bulev. Regina Maria No. 24.
Telefon 86.

Első kötelessége

nemcsak saját maga, hanem családjával szemben is, hogy egészséges legyen. Használja tehát a legbiztosabb

500



Farkas Józsa és cigányzenekara. 7.30: „Az olasz-abesszin viszály háttéré”. 8: A „Falstaff” ismertetése. 8.15: Közvetítés Salzburgból. Verdi: „Falstaff” című vigoperája. Születés, kb. 9.35: Ismertető. Elmondja: Farkas Jenő dr. 11.10: Heilig José jazz-zenekarának műsora. 12: Hanglemezek. — Budapest II. 7.45—8.20: Bartha Klári zongorázik. 8.30: Az első. Gallay-Gaibél Sándor elbeszélése. 9.10: Mikes Kelemen. 9.40: Hírek. 10.15—11.10: Cigányzenekar. — Bécs. 12.30: Jódli dalok gramofonon. 1.20: Gramofon. 2: Hírek. 2.10: Híres énekesek lemezei. 3: Beethoven: Hegedűszonáta Esdur (Vécsey-lemez). 4: Hírek. 5.10: Iliuszági műsor. 5.35: Film-lemez. 6.30: Ének. 7: Burgenlandi óra. 8: Hírek. 8.15: „Falstaff”. Verdi operája Salzburgból. Vezényel Toscanini. 11.45: Szórakoztató zene. — Belgrád. 12: Gramofon. 1: Rádiózenekar. 5: Orosz dalok. 6: Dalok. 8.15: Átvitel Salzburgból. 11.20: Jazz. — Berlin. 7.10: Torna. 7.30: Frankfurt. 10.30: Asszonyoknak. 1: Könyvzene. 3.15: Könyvzene. 6: Rádiózenekar. 8: Köln. 9.10: Breslau. 11.40—1: Régi zene régi hangszereken. — Deutschlandsender. 7.30: Szórakoztató zene. 1: Könyvzene. 3: Könyvzene. 5: Szórakoztató zene. 7.30: Mandolin zenekar. 8: Vidám képeskönyv. Könyvzene. 9.10: „Traviata”. Verdi operája. Felvétel. 11.30: Kürtszámok. 12—1: Táncczene. — Heilsberg. 6: Könyvzene. 12: Szórakoztató zene. 1: Könyvzene. 4.15: Könyvszemle. 5: Könyvzene. 10: Hangjáték. 10.30: Harmonikazenekar. — Milano. 12.30: Szórakoztató zene. 6.05: Szórakoztató zene. 9.40: Szimfonikus hangverseny. 10.30: Vigjáték. 11.15: Táncczene. 12: Hírek. — Pozsony. 7: Prága. 10.50: Prága. 12.05: Mor. Ostrava. 1.15: Gramofon. 1.30: Kassa. 5.30: Mor. Ostrava. 6.50: Magyar közvetítés. 7.45: Gramofon. 7.50: Prága. 11.45: Gramofon.

KÖNYVEK

Mason: „A budapesti expressz”. Az egész világon nagy port vert fel az amerikai hadiszállítók üzelmének és fizeteinek leleplezése. Ez a regény is a háborucsinálók gaztetteiről szól, akik semmilyen eszköztől nem riadnak vissza céljaik elérésére. Bizonyos, hogy a magyar közönség nagy érdeklődéssel fogja olvasni a kitűnő detektivregényt. A kötet most jelent meg az Athenium detektivregényeinek sorozatában és kapható minden könyvkereskedésben, vagy Lepagenál: Cluj. Kérje az Athenium-újdonságok teljes jegyzékét.

II. Rákóczi Ferenc nagysága. Markó Árpád alezredes, a Magyar Tudományos Akadémia tagja, a Magyar Szemle Kincsestár sorozatában a Rákóczi-év alkalmából érkezik és lendületes könyvet írt II. Rákóczi Ferencről. A könyv ára fűzve 27, kötve 40 lei minden könyvkereskedésben, vagy Lepagenál: Cluj. Kérje a Magyar Szemle kiadványok teljes jegyzékét.

Seldom Truss: „Hív az akasztófa”. Nem a szokásos detektivregények gyilkosságai és a tetteseket kutató nyomozás izgalma, amit ez a regény nyújt. Nagyszabású és nagystílusú bandával harcol a regény hőse, a politikai amatőr-detektiv, aki emberrablások és államellenes forradalom előkészületei közben akadályozza meg az angol koronaékszerek elrablását. A rohanó tempóju, izgalmas regény, mely az Athenium detektivregény-sorozatában jelent meg, nagy sikerre tarthat számot. Kapható minden könyvkereskedésben, vagy Lepagenál: Cluj. Kérje az Athenium-újdonságok jegyzékét.

A szerkesztésért:

Dr. STAUBER JÁNOS
felel.

NYILTTAR.

E rovat alatt közölteért nem vállalunk felelősséget. Alulírott értesitem a nagyerdemű közönséget, hogy a Kocsik-féle füszerüzletet átvettem. Kérem az esetleges hitelezőket, hogy 3 napon belül jelentkezzenek. Ellenkező esetben semmi felelősséget nem vállalom.

Teljes tisztelettel:
BLASKOVITS GYULA.

HÁSZ

ingatlanforgalmi iroda
 Alapítva 1910. évben
Arad, Str. Eminescu 20-22.
Öleső Ingatlanszolgálati.

1. Belváros legértékesebb uccájában 2 drb. belső vilátelek 90.000 leírta darabonként Ugyanott masszív földszintes ház fürdőszobával helyiséggel, viz, shone, 225.000 leírta.
2. Uránia mozgó közelében masszív, földszintes ház szunterénnel, 3 lakással, fürdőszobával, értékes nagy telekkel, bankkölcsönrel, 650.000 leírta.
3. Piac közelében emeletes masszív ház 6 lakással, fürdőszoba, viz, shone csatornázás, 625.000 leírta.
4. Mureselen magánház 2 szobás lakással, gazdasági udvar, kert, 110.000 L.
5. Belváros értékes uccájában masszív ház 4 lakás, fürdőszoba, gazdasági épület, shone csatornázás, 700 négyszögöl övűmölcsös kert, 575.000 leírta.
6. Vasút táján emeletes masszív ház 2X3 szobás, fürdőszobás lakással, kertetel gazdasági épülettel, 280.000 leírta.
 Központ közelében új ház több uccai lakással, városi vízzel, 550.000 leírta.
7. Értékes uccában masszív bérlőház 10 lakás, viz, shone, fürdőszoba, 490.000 lei.
 Belváros aszfaltozott uccájában masszív magánház 4 szobás, parkettás lakás fürdőszobával, cserépkályhák, zárt folyosó, parkirozott udvar, 400 négyszögöl gyümölcsös, 550.000 lei.
8. Piac közelében masszív ház 1X3, 5X1 szobás lakással, biztos mezeletést nyújtó partetornázás, városi vízzel, 375 ezer lei.
9. Törvényszék táján új emeletes ház összkomfortos lakásokkal, 950.000 lei.
10. Központba egész közel bérlőház 18 lakással és üzlettel, 850.000 lei.
 Aradon, legígorgalmasabb országuton, kaszárnyák közelében sarokház, nagyforgalmu fűszerüzlet, Italmérés, beszélő vendéglő, nyári mulatóhely, tekepálya, 375.000 lei.
11. Belváros központjában masszív ház fürdőszobás lakások, viz, shone, építkezésre kiválóan alkalmas telek, 350 ezer lei.
12. Kulturpalota táján legszebb emeletes ház több összkomfortos lakással, alkalmi árban.
13. Rendőrség közelében masszív földszintes ház 6 bérleménnyel, 700 négyszögölös telekkel, 425.000 leírta.
14. Főtéren emeletes ház, több üzlettel és parkettás, fürdőszobás lakásokkal, 2 millió leírta.
15. Belváros értékes uccájában emeletes ház legjobb karban, 7 drb lakás fürdőszoba, shone csatornázás, 925.000 lei.
 Fentiekben kívül bér-, magán-, üzlet-házak, villák, gazdálkodásra alkalmas házak 50.000 leirtől fölfelé. Telkek, podgoriai szőlők, szántóföldek 15-25.000 lei holdanként. Bevezetett iparvállalat társat keres 150.000 leiel, havi 4000 leit biztosít 4782

OKTATÁS

MAGÁNTANULÓK külföldi vizsákra is biztos sikerrel készülhetnek Steiner tanár intézetében Iosif Vulcan 4. 4776

ÜZLETEK

FORGALMAS iparüzem udvarra faterlek kiadó Str. Mărășeștii 65. 4784

FŐTÉREN üzlethelyiség kiadó. Cim a kiadóban 4774

KÜLFÖLDELÉK

KIADÓ nagy pincéhelyiség, eladó régi ablakok Str. Soarelui No. 8. 4783

Beraktározás raktárban Str. Moise Nicoara No. 9-11., mindennemű ingóságok olesón elhelyezhető, kölcsön is kapható reá, Olesón eladó 2 villanyosillár, a fehér cőszobát, egy márványos mozdó, egy cselédágy. 4718

EGY fehér szitkutyája elveszett Bcsületés megtalálójára jutalomban részesül. Cim: Kővinu. 44 dr Vazul 4772

Kombinált butort

legmodernebb tervek szerint prima kivitelben készít: Molnár butorgyár, Str. Al. Gavra 22. - Díó-háló és ebédlők raktároz.

APRÓ HIRDETÉSEK.

Egy apróhirdetés 20 lei. Minden további ára 10 szóig csupán 20 lei. :: szó 2 lei. ::
Az apróhirdetések előre fizetendők.

LEVELEZÉS.

KELLEMEK, fiatal nő ösmeretségét keresem, kít anyagilag támogatnék. Cim: Postrestant 1000 Arad. 4771

KOMOLY 40 év körüli diszkkrét uriember barátságát keresi csinos fiatal asszony. Kalandorok kiméjenek. Leveletet „Megpróbálom“ jelígere a kiadóba. 4781

HÁZASSÁG

Azonnal házasságra lépnek olyan egyedül álló intelligens 40-50 éves urinnóvel, aki részemre egyéb vagyona mellett 100.000 Leit havi visszatérítérekölöson ad a - fix fizetés és nyugdíjam mellett minden tekintetben garantiát nyújtok. - Választ „Korekt uriember“ jelígere a kiadóba kérek. 4785

Benősülne autorizált könyvelő, önálló levelező. Választ „39“ jelígere a kiadóba kér. 4797

ALKALMAZÁS.

Házfelügyelőt azonnali belépésre keresünk, központi fűtéshez, villany- és vízvezeték szereléshez értő előnyben. Javadaimazás 2 szobás lakás és fix fizetés. Kálmán-iroda. Piața Catedraliei 5. 4760

Szakácsnő, ki jobb házaktól bizonyítványtal rendelkezik, jó fizetéssel felvétetik. Jelentkezöket továbbít Krizsán művezető, Piața Catedraliei 4. 4761

PERFEKT deutsch-rumänisch sprechende Erzieherin mit Matura sucht Stelle zu Kinder. Adresse in der Administration des Aradi Közlöny. 4738

KONYHA- és virágkertész fix fizetéssel vagy telesnak elmenne. Cim a kiadóban. 4743

KERESEK románul beszélő perfekt szakácsnő, ki a régi királyságba is menne. Cimeket a kiadóba. 4758

Szoptatós dada tisztított esecsemőhöz. azonnakra kerpestetik, jelentkeznl Terapia-sanatorium l. sz. szoba. 4789

Jólfiző mindenek hosszú bizonyítványtal kéttagu családhoz. azonnakra vagy szeptember 1-re felvétetik. nun ékszerüzlet, főtéren. 4799

PERFEKT német nevelőnő keresek, ki franciául beszél, előnyben. Cim a kiadóban. 4795

HÁZGONDNOKSÁGOT vállal garancia-képes tisztviselőnő Cim a kiadóban. 4767

MINDENEST keresek szeptember 1-re vagy 15-re kéttagu családhoz. Cim a kiadóban. 4779

LAKÁS.

KÉTSZOBÁS butorozott lakást konyhával keresek azonnakra. Ajánlatok „Ké. nyelmes“ jelígere a kiadóba kéretnek. 4758

NOVEMBER 1-re keresek féregmentes, kétszobás komfortos lakást belvároshoz közel Cimeket „Komfort“ jelígere a kiadóba kérek. 4775

MODERN 3 szobás lakás ujonnan átalakítva, fürdőszoba, parke'ta stb. Piața Stelian cel Mare 10-11. szám alatt kiadó. 4788

BELVÁROSBAN különbejáratu butorozott szobát keres tisztviselőnő fürdőszoba használattal, teljes ellátással. Cimeket „Pontos fizető“ jelígere a kiadóba kérek.

Őszi kabátokat és ruhákat legszebben fest, tisztít

KNAPP gallérokat legszebben fényez 4688
 Str. I. Bratianu 11. modernül berendezett vállalata Str. Ep. Radu 10

HATSCHER

INGATLANFORGALMI IRODÁJA
 Arad, Bul. Carol 46. emelet, a Banca Naționala és Ipartestület között.
 (Lakás ugyanott.)

Felhívja a t. érdeklődők figyelmét, hogy a hirdettek csak kis hányadát képezik az ingatlanoknak, melyekre eladási megbízásal vannak. Ha a felsoroltak közt nem találunk megfelelőt, az esetben is kéri az irodát felkeresni, mert a mindenkorai igénynek és ízlések megfelelően szolgálhassa ki a címeket

ELŐNYÖS INGATLANAJANLATAI:

1. Bul. Carolon emeletes jókarban 4X4, 2X2, 1X1 szobás parkettázva, fürdőszobákkal, üzlethelyiséggel, 2,250.000.
2. A Consistoriului táján kétemeletes üzletes bérlőház, 6 bérleménnyel, részben parkettás, esslingen redőnyökkel, 1 millió 400.000
3. Központban magasföldszintes 1X4 szobás, parkettás, elő fürdőszobás, 1X3 3X2, 2X1 szobás, részben fürdőszobákkal, 1,000.000.
4. Bul. Dragaliban emeletes, összkomfortos 1X5, 1X4, 2X3, 2X2 szobás értékes nagy telekkel, alkalmi árban.
5. Luther templom táján emeletes, modern, parkettás, fürdőszobás 6 bérleménnyel (2, 3, 4 szobásak) 1.800.000.
6. Belváros aszfaltos, forgalmas uccájában magasföldszintes 1X4 szobás, elő, fürdő, cselédszobás, 1X2, 10X1 szobás 120.000 jövedelem, 1,000.000
7. Központba közel emeletes 12 fürdőszobás lakással, (3, 2 és 1 szobásak) cca 150.000 jövedelemmel, 1,500.000
8. Főtéren masszív emeletes, jókarban üzlethelyiségekkel, modern, komfortos lakásokkal, 2,200.000
9. Belvárosban, közel az Iparosok kulturházához új, adómentes, emeletes, parkettás, fürdőszobás lakásokkal, alkalmi árban.
10. Piața Avram Iancu táján masszív, emeletes 4 bérlemény, részben parkettás lakásokkal, és fürdőszobákkal, 56000 jövedelem, 550.000.
11. Közúthoz táján magasföldszintes, jókarban 1X4, 1X3, 1X1 szobás fürdőszobákkal, részben parkettás, esslingen redőnyök, 600.000.
12. Alexandru Gavra-u. táján emeletes, jókarban, 3X2, 3X1 szobás, vízvezeték, kertés udvar, 400.000
13. Horia-ucca táján 1X3 szobás, fürdőszobás, 3X1 szobás, komfortos lakásokkal, 600 négyszögöl gyümölcsös, áron alul, 375.000.
14. Mărășesti-u. táján masszív, jókarban uccai 1X3 szobás, parkettás, elő, fürdőszobás, csukott folyosóval, 2X1 szobás, az egyik fürdőszobás és egyéb épületekkel, nagy telek, 480.000.
15. Str. Consistoriului közel 1X3 szobás, elő, fürdőszobás, 2X2, 3X1 szobás, 2 üzlethelyiség, 52.000 jövedelem, 460.000
16. Katedralához közel magasföldszintes, 1X2 szobás, elő, fürdőszobás, 3X1 szobás komfortos lakás, 240.000.
17. Piacba közel 1X3 szobás, fürdőszobás, 1X1 szobás, 300.000
18. Színházhoz közel 2 lakásos ház, uccára kiépíthető nagy telekkel, 150.000
19. Főtéren közel emeletes, üzletes bérlőház 6 bérleménnyel, 75.000 jövedelemmel, 650.000.
20. Aurel Vlaicu uton 2X3 szobás uccai előszobákkal, fürdőszobahelyiségekkel, cserépkályhák, vasredőnyök, pince, kb. 400 öles kert, gazdasági udvar, elköltözés miatt mélyen áron alul sürgősen eladó. 4651

INGATLAN.

MAGÁNHAZAT bérbe, esetleg megvételere keresek. Cimeket ármegjelöléssel „Kis ház“ jelígere a kiadóba kérek. 4792

EGY KISEBB uri szálló Paull's legszebb helyén természetesen együtt eladó, komplett felszerelés. Cim a kiadóban. 4788

EGY HÁZ sürgősen eladó. Str. Fiului 31., Grădite. 4744

207 kat. hold szántó

(intenzív saját üzemben) teljes felszereléssel, jókarban lévő gazdasági és lakóépületekkel, esetleg parcellázva is, eladó. Fekvés: 1 km.-re vasútállomástól (Halta Benceiu, 25 km.-re Timisoarától), közvetlenül a timisoara-radnei mű. mellett. Erdőkölödni: helyszínen vagy Timisoara III. Str. Brancoveanu 12., földszint 1. 4780

Kétszobás modern lakás teljes komforttal kiadó. Str. Greceanu 7. 4788

HÁROMSZOBÁS modern udvari lakás kiadó. Bulev. Carol N. 70. 4793

Garconlakás központban, modern két szoba, fürdőszoba Str. Brancovei 3.

Magánháiban háromszobás, fürdőszobás lakás azonnakra kiadó. Cim a kiadóban.

Kiadó a Muresparton 2 szobás, komfortos új magánház, parkirozott udvarral. Cim a kiadóhivatalban.

CSINOSAN butorozott különbejáratu szoba kiadó Piața Imperatul Traian 1., tűzoltó lakanyával szemben.

ELLÁTÁS.

Diákteleinkát teljes ellátásra elfogadjok. Cim: Rudolf Mosse hirdetőben. 4745

Bei deutscher Familie findet Schüler oder Schülerin eventuell solide Beamten angelehmes Heim. Näeres in der Administration.

VAROS központjában lakóuricsalád vállal egy-két középiskolai tanulókat teljes ellátásra gondos felügyelet mellett. Cim a kiadóban.

Egy-két diákteleink kellems otthont találnak az uricsaládnál. Cim a kiadóban.

VÉTEL ÉS ELADÁS.

MEGVÉTELRE keresek 1 szárnyas teli ajtót. Cim a kiadóban. 4794

BÉCSI gyártmányu, féhhosszu jó zongora ocsóna eladó. - Fürdőszoba berendezés megvételre kerestetik. Révész, Episcopul Radu 5.

Virágos damaszt
 mairac- és seylon-grádlj, 140 centiméter széles, erős, tartós minőség, Lei 85 métere
Kosminsky Emeric
 textiltölgéni, Str. Metianu 5.

KÉT gyermekocsit keresek megvételre Kávécentrala, Str. Metianu. 4766

ELADÓK: 3 darab állókazán, stabilkazanok, tartányok, egy szállítótartány, inzsektor. Kuba György, Arad, Strada Lupilor 1. 4778

Magán- és bérlőházak

30.000 leitől 4 millióig, nagy választékban

Arad bármelyik uccájában, minden igénynek megfelelően

RAPID

ingatlanforgalmi irodánál
 ARAD, Piața Avram Iancu 3.
 (Rozsnyay-patika mellett.)